Gastrointestinalis daganatok epidemiológiája

Herszényi László

SE. II. sz. Belgyógyászati Klinika

Gasztroenterológiai Onkológia - 2013

A kérdés jelentősége

Daganatok incidenciája és halálozási aránya

The American Cancer Society, NCI (US) /1975-2000/

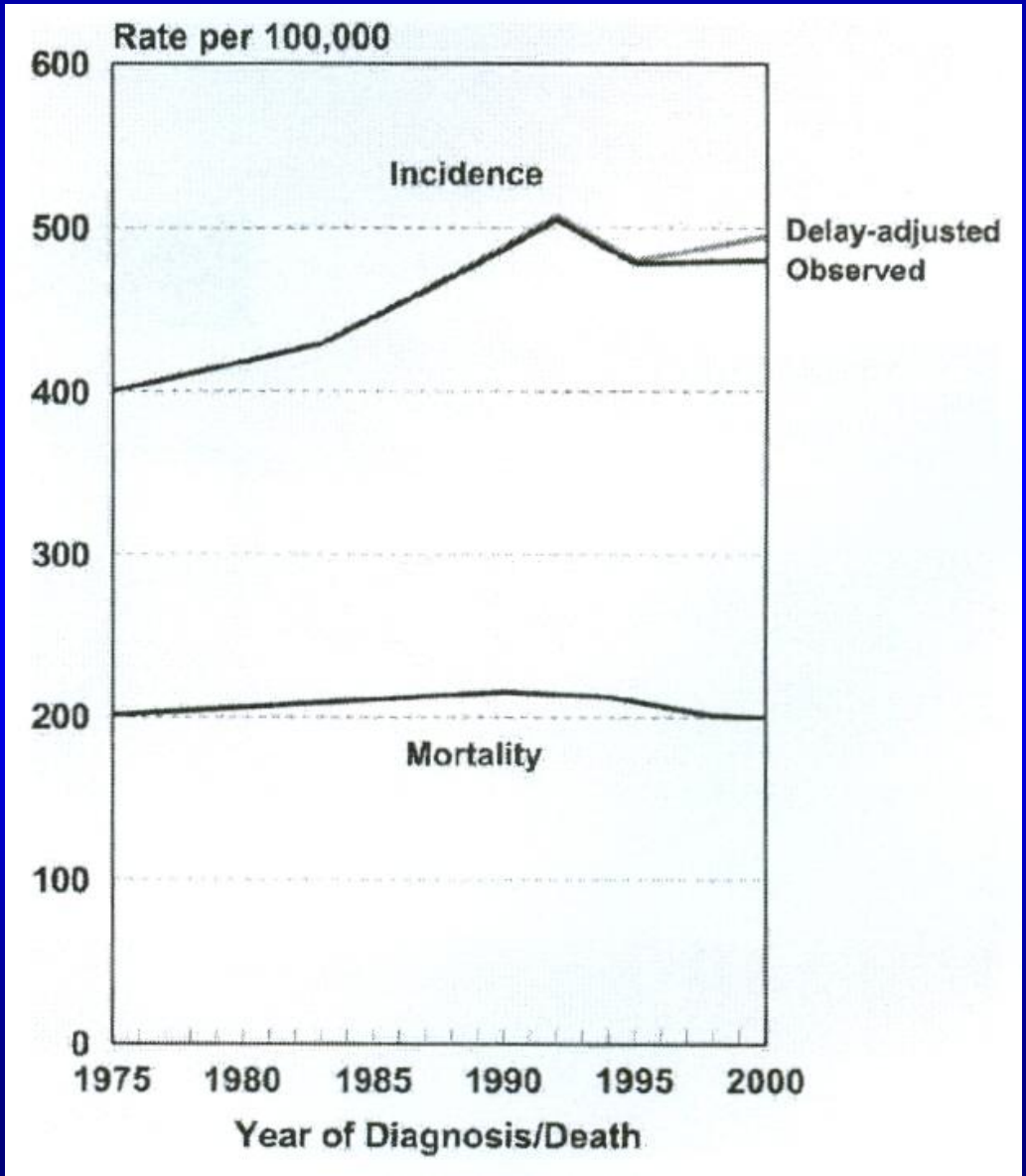

- **<u>Daganatos incidencia</u>:**
  - Az **1970-es** évektől emelkedik
  - **1995-2000** között stabil
- **<u>Halálozási arány</u>**:
  - **Stabil**

Weir et al. J Natl Cancer Inst 2003;95: 1276-1299.

Cancer Statistics, 2007

Ahmedin Jemal, DVM, PhD; Rebecca Siegel, MPH; Elizabeth Ward, PhD; Taylor Murray; Jiaquan Xu; Michael J. Thun, MD, MS

Jemal et al. CA Cancer J Clin 2007; 57: 43-66.

Tizenöt vezető halálok, US

Rank	Cause of Death	Number of Deaths	Percent (%) of Total Deaths	Death Rate*
	All Causes	**2,397,615**	**100.0**	**800.8**
1	Heart diseases	652,486	27.2	217.0
2	Cancer	553,888	23.1	185.8
3	Cerebrovascular diseases	150,074	6.3	50.0
4	Chronic lower respiratory diseases	121,987	5.1	41.1
5	Accidents (unintentional injuries)	112,012	4.7	37.7
6	Diabetes mellitus	73,138	3.1	24.5
7	Alzheimer disease	65,965	2.8	21.8
8	Influenza & pneumonia	59,664	2.5	19.8
9	Nephritis, nephrotic syndrome, & nephrosis	42,480	1.8	14.2
10	Septicemia	33,373	1.4	11.2
11	Intentional self-harm (suicide)	32,439	1.4	10.9
12	Chronic liver disease & cirrhosis	27,013	1.1	9.0
13	Hypertension & hypertensive renal disease	23,076	1.0	7.7
14	Parkinson disease	17,989	0.8	6.1
15	Assault (homocide)	17,357	0.7	5.9
	All other & ill-defined causes	414,674	17.3	

Jemal et al. CA Cancer J Clin 2007; 57: 43-66.

Tizenöt vezető halálok, US

Rank	Cause of Death	Number of Deaths	Percent (%) of Total Deaths	Death Rate*
	All Causes	**2,397,615**	**100.0**	**800.8**
1	Heart diseases	652,486	27.2	217.0
2	Cancer	553,888	23.1	185.8
3	Cerebrovascular diseases	150,074	6.3	50.0
4	Chronic lower respiratory diseases	121,987	5.1	41.1
5	Accidents (unintentional injuries)	112,012	4.7	37.7
6	Diabetes mellitus	73,138	3.1	24.5
7	Alzheimer disease	65,965	2.8	21.8
8	Influenza & pneumonia	59,664	2.5	19.8
9	Nephritis, nephrotic syndrome, & nephrosis	42,480	1.8	14.2
10	Septicemia	33,373	1.4	11.2
11	Intentional self-harm (suicide)	32,439	1.4	10.9
12	Chronic liver disease & cirrhosis	27,013	1.1	9.0
13	Hypertension & hypertensive renal disease	23,076	1.0	7.7
14	Parkinson disease	17,989	0.8	6.1
15	Assault (homocide)	17,357	0.7	5.9
	All other & ill-defined causes	414,674	17.3	

Daganat: ≈össz-halálozás 25%-a **/2.** a **szívbetegségeket** követően/

Jemal et al. CA Cancer J Clin 2007; 57: 43-66.

Életkorhoz-igazított haálozási arányok

Death Rates from Cancer and Heart Disease

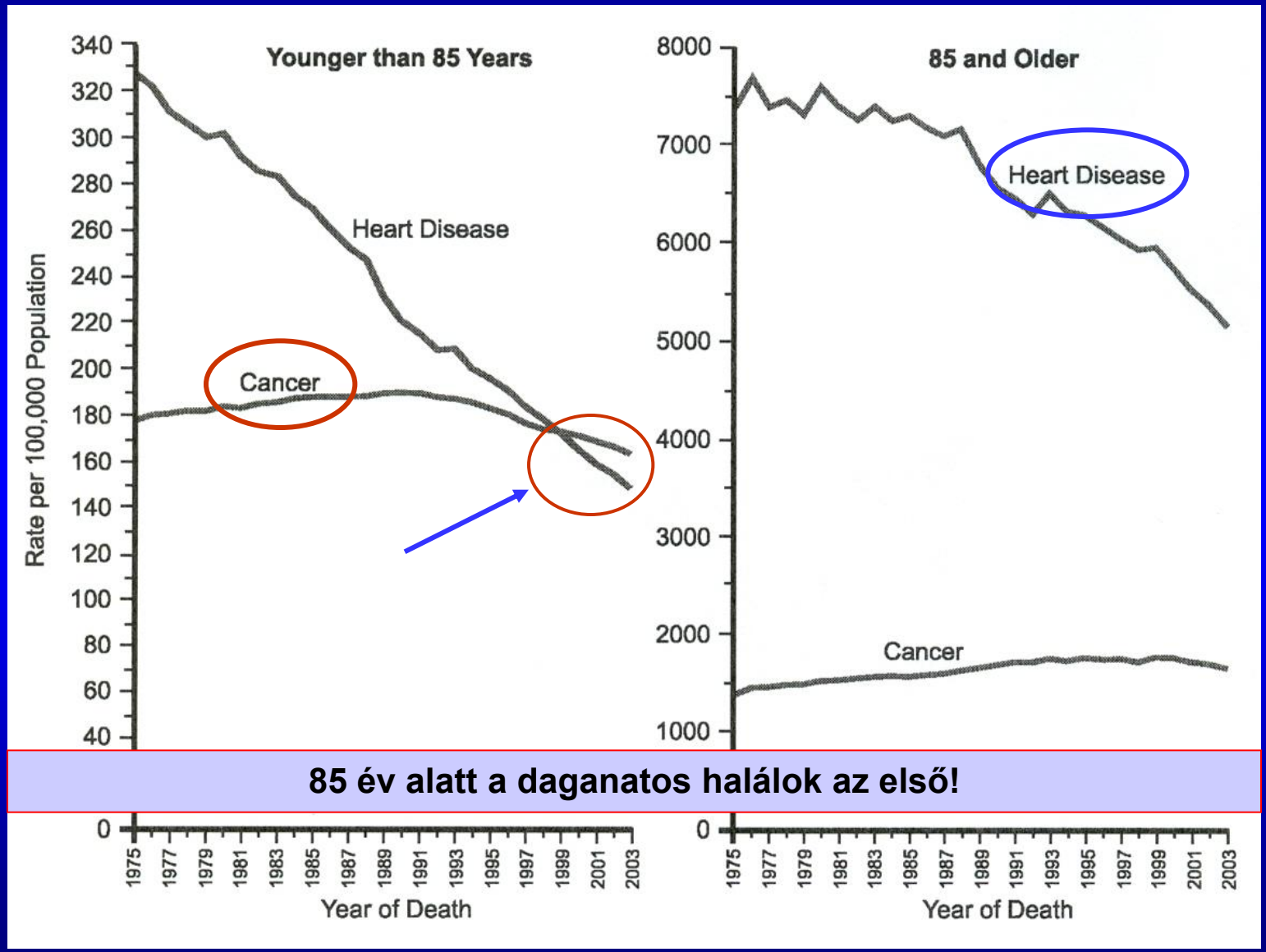

85 év alatt a daganatos halálok az első!

Jemal et al. CA Cancer J Clin 2007; 57: 43-66.

Új daganatos esetek és mortalitás, US (2007)

	Estimated New Cases		*Estimated Death*	
	Male	**Female**	**Male**	**Female**
All Sites	**766.860**	**678.060**	**559.650**	**289.550**
		≅ 25%		**≅ 15%**
Digestive	**147.390**	**123.860**	**74.500**	**60.210**
• **Esophagus**	12.130	3.430	10.900	3.040
• **Stomach**	13.000	8.260	6.610	4.600
• **Colon**	55.290	57.050	26.000	26.180
• **Rectum**	23.840	17.580		
• **Pancreas**	18.830	18.340	16.840	16.530
• **Liver**	13.650	5.510	11.280	5.550

Jemal et al. CA Cancer J Clin 2007; 57: 43-66.

Daganatos incidencia – Európa

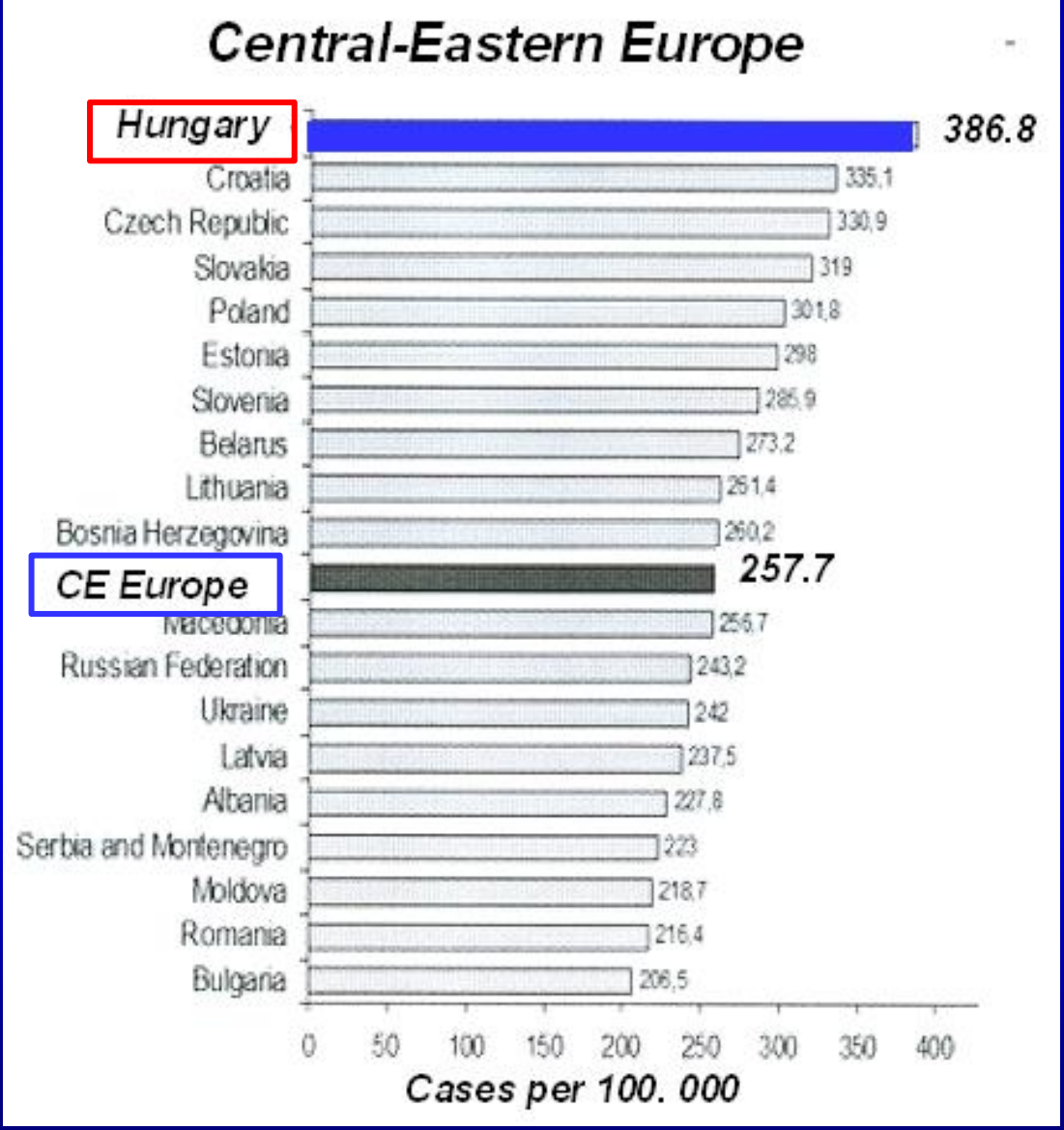

Globocan, Database

Daganatos mortalitás – Európa

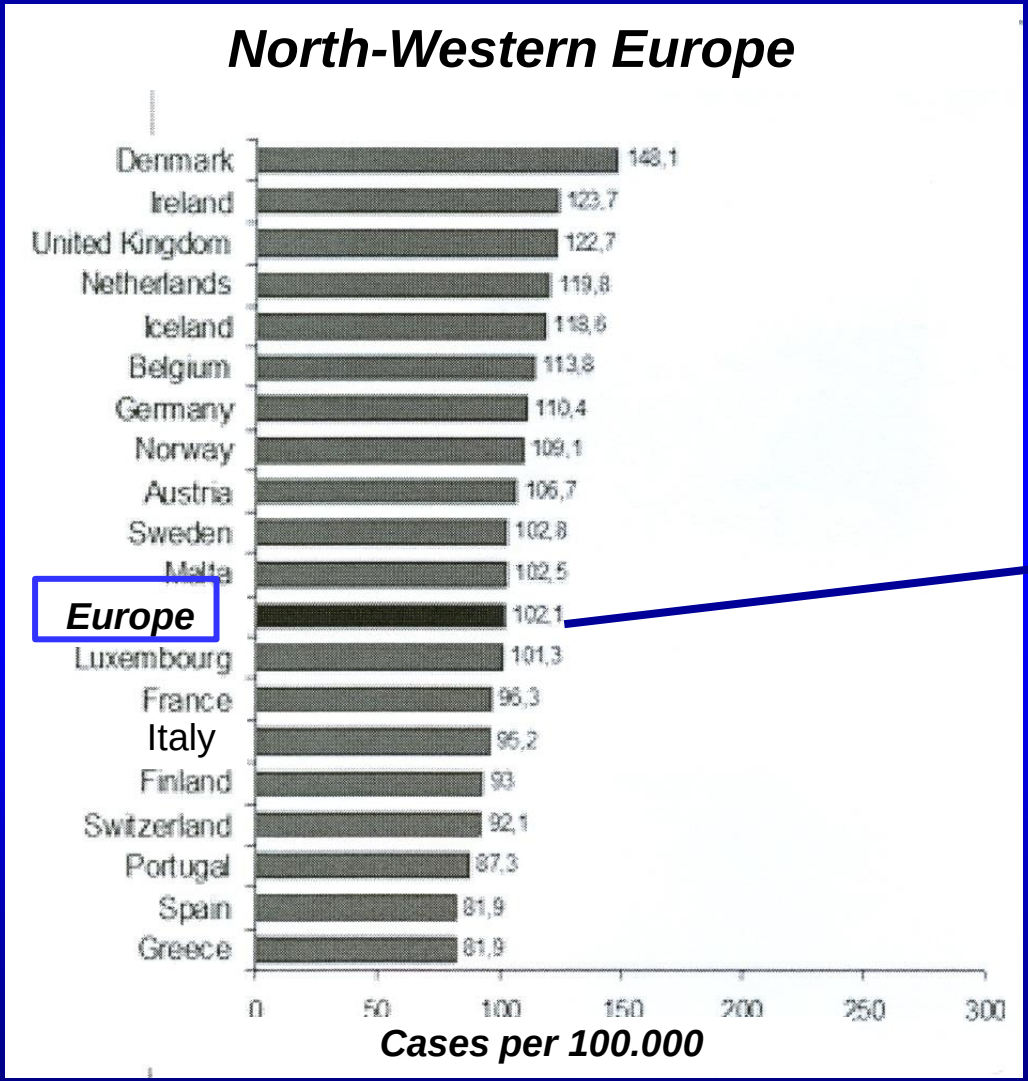

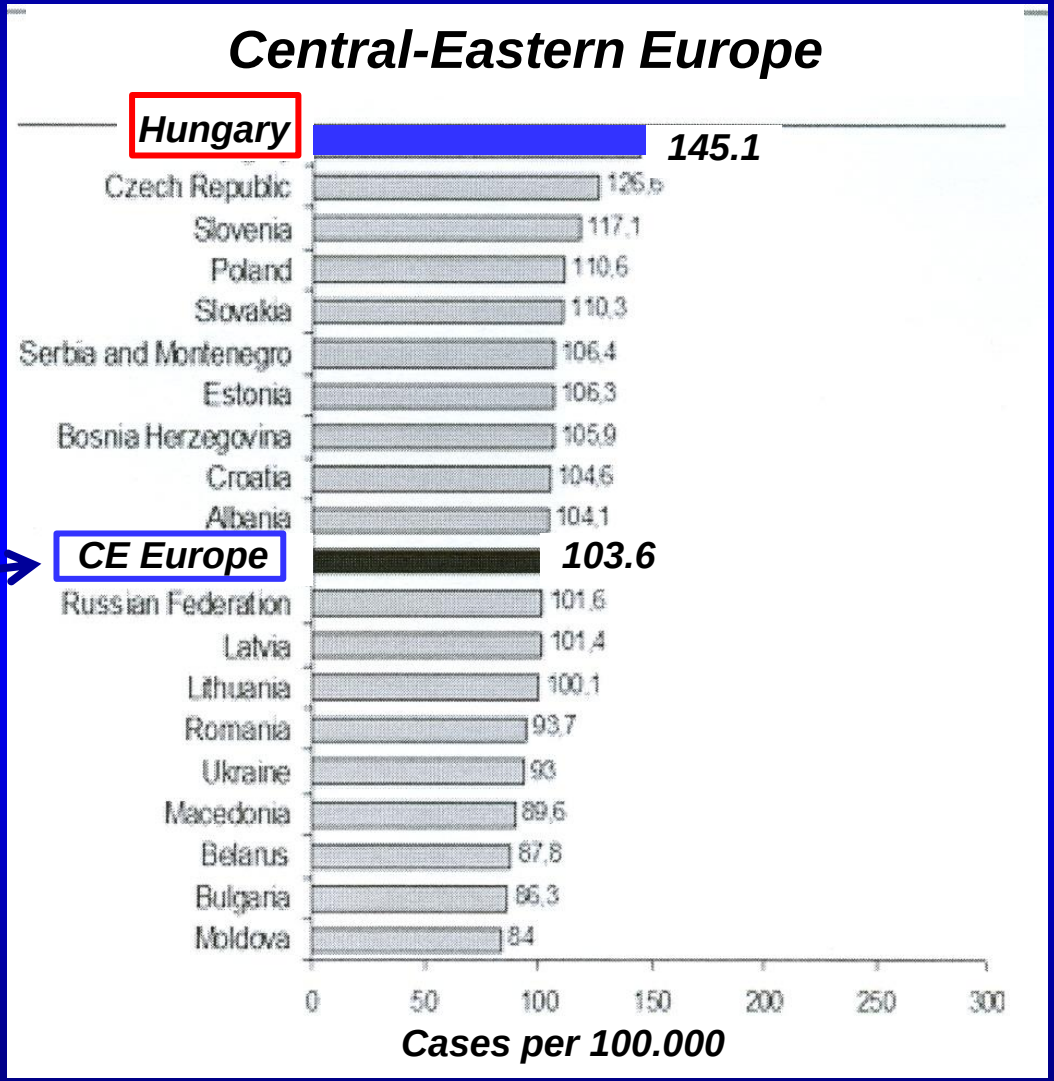

Globocan, Database

Colorectalis carcinoma

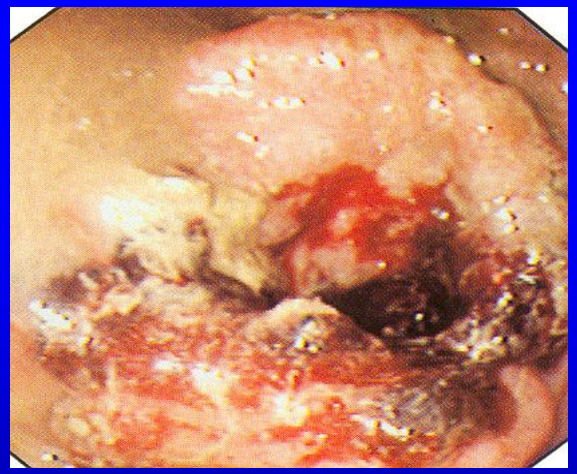

Globocan Database of the IARC - CRC

- CRC éves incidencia: **1 millió** új eset világszerte
- CRC éves mortalitása: **> 500.000** eset világszerte
- CRC: ≅ az összes daganat **15-20%-a**

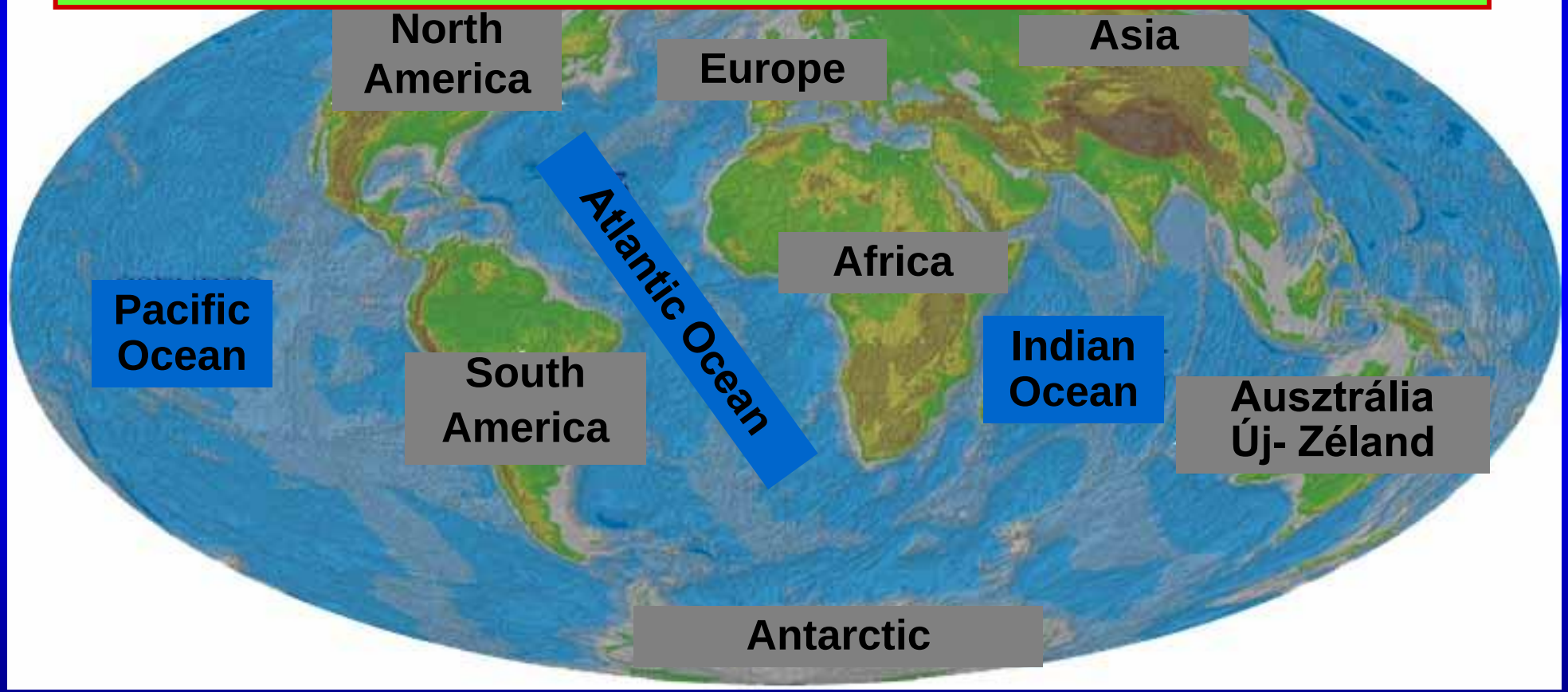

CRC incidencia arány régiónként

Annual average rate CRC/100.000

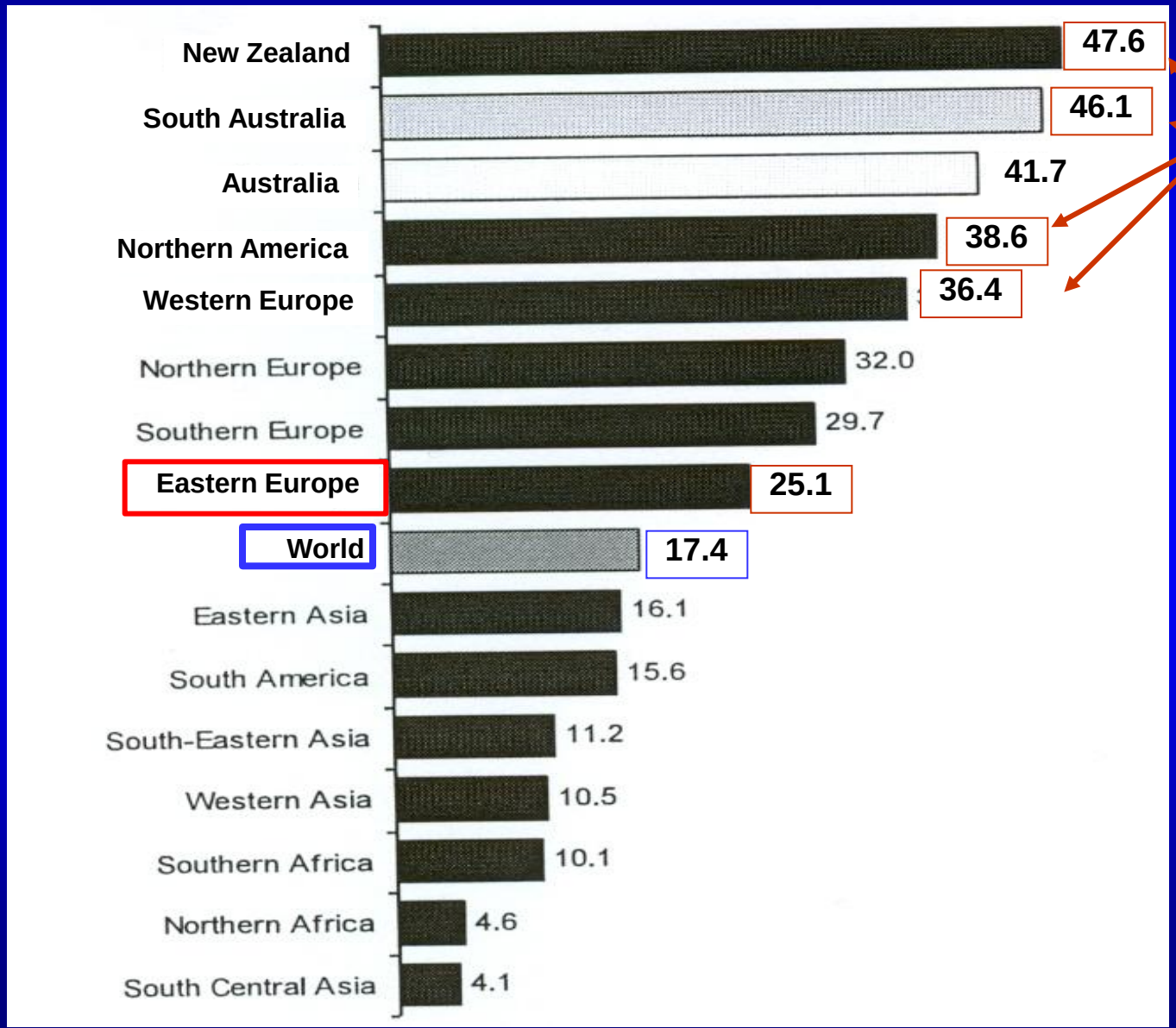

Globocan Database

CRC incidencia arány régiónként

Annual average rate CRC/100.000

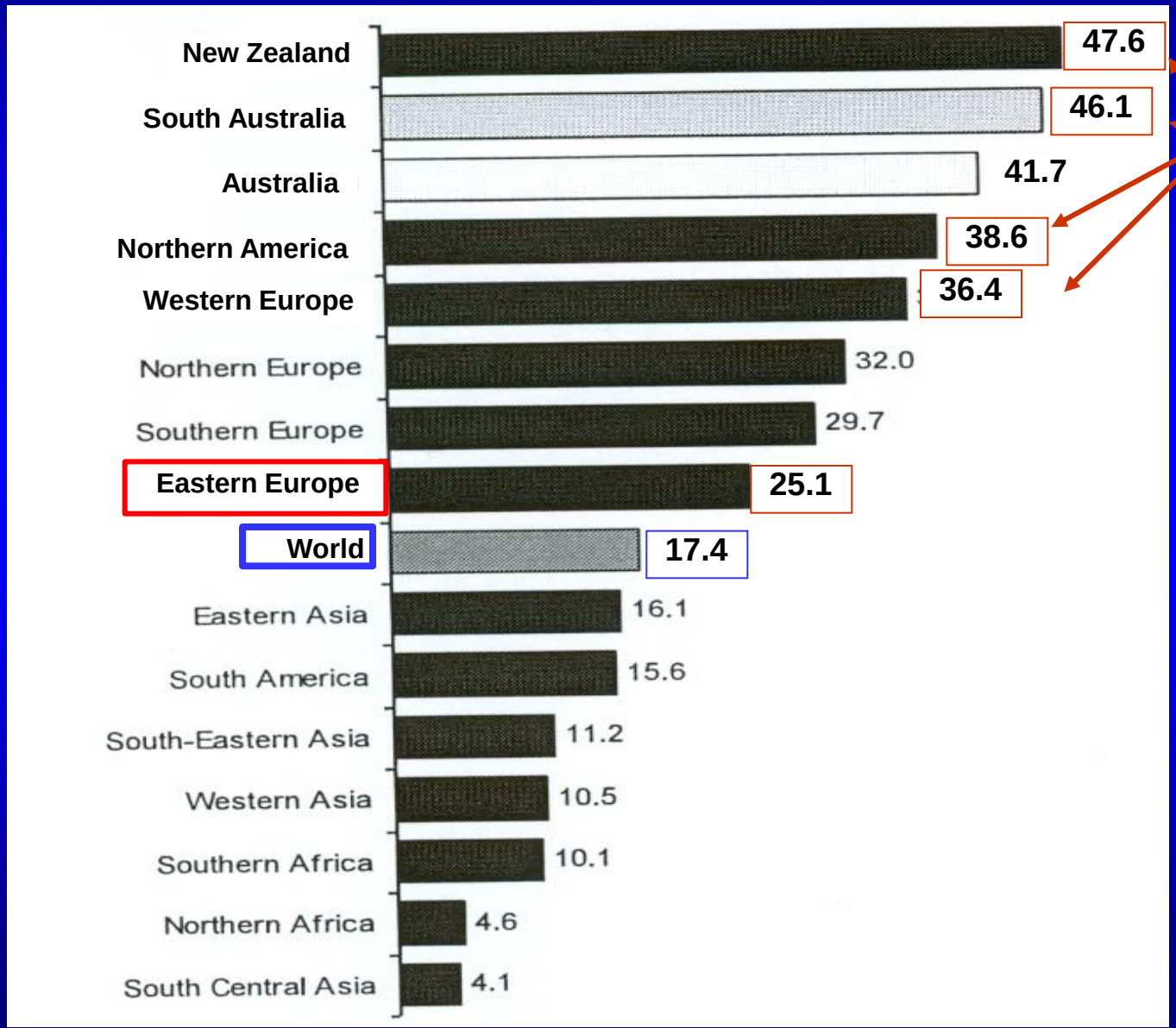

Trendek

- **Incidencia arány**: ↑ 15%
- **Mortalitás arány**: ↓ 20%
- **Túlélés**: 40-60% / 5-év

Kockázati tényezők

- Kevés zöldség-gyümölcs↓
- Sok vörös hús/zsír ↑
- Elhízás
- Mozgásszegény életmód
- Dohányzás

Globocan Database

CRC: eset / halálozási arány /év
Magyarország

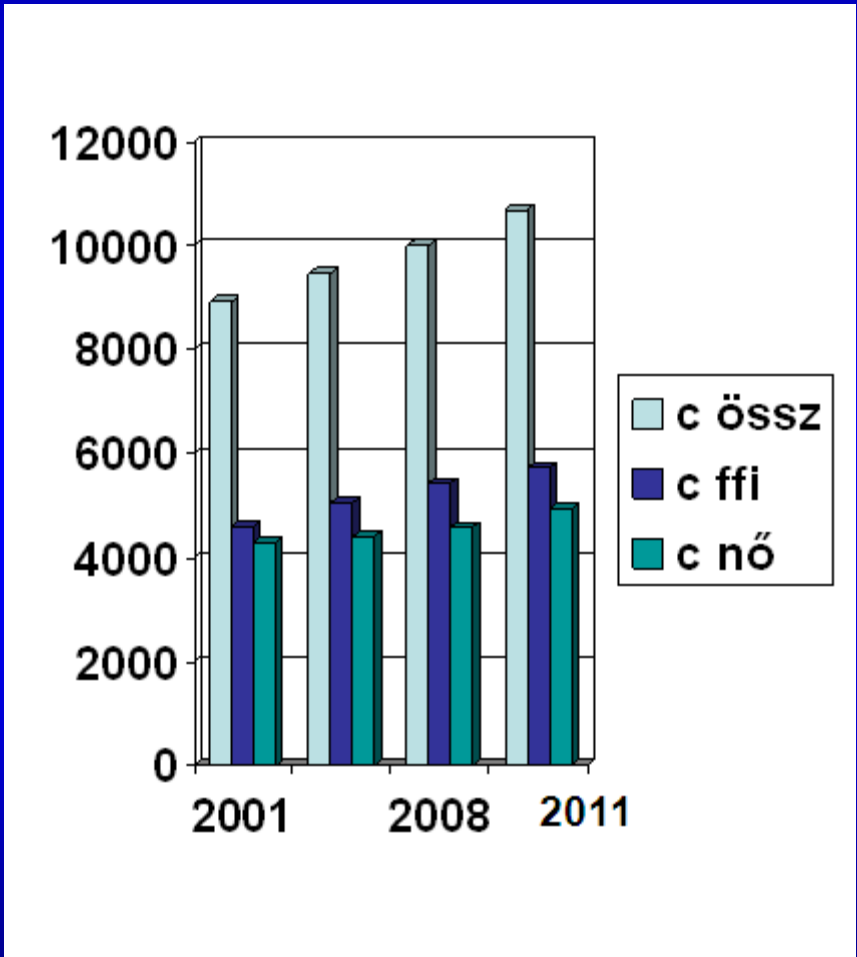

Új eset/év:
≈ > 10.000

Mortalitás/év:
≈ 5.000

CRC: eset / halálozási arány /év
Magyarország

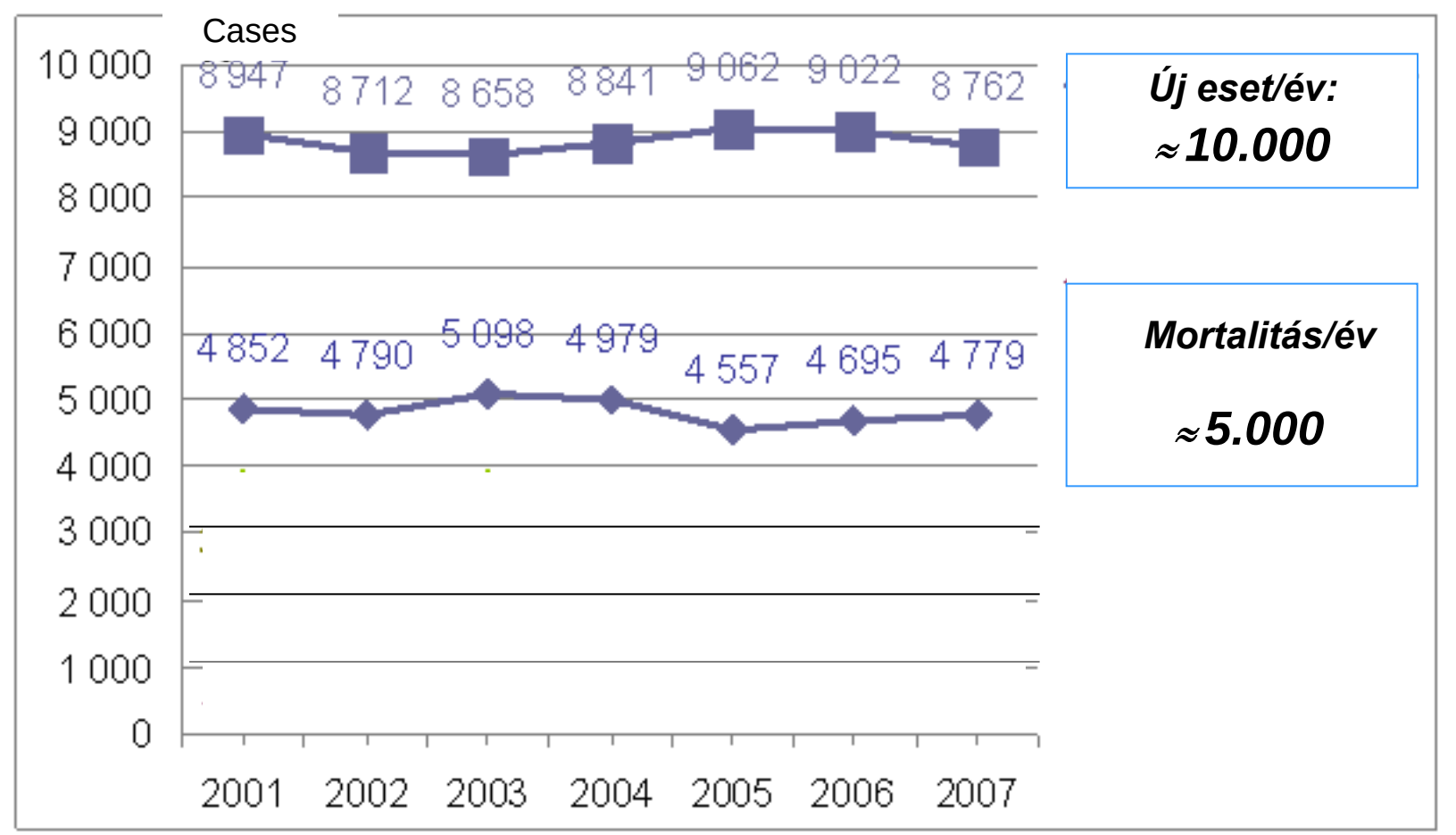

Magyar Rákregiszter

Életkor-függő incidencia CRC

Éves incidencia / 100.000 lakos

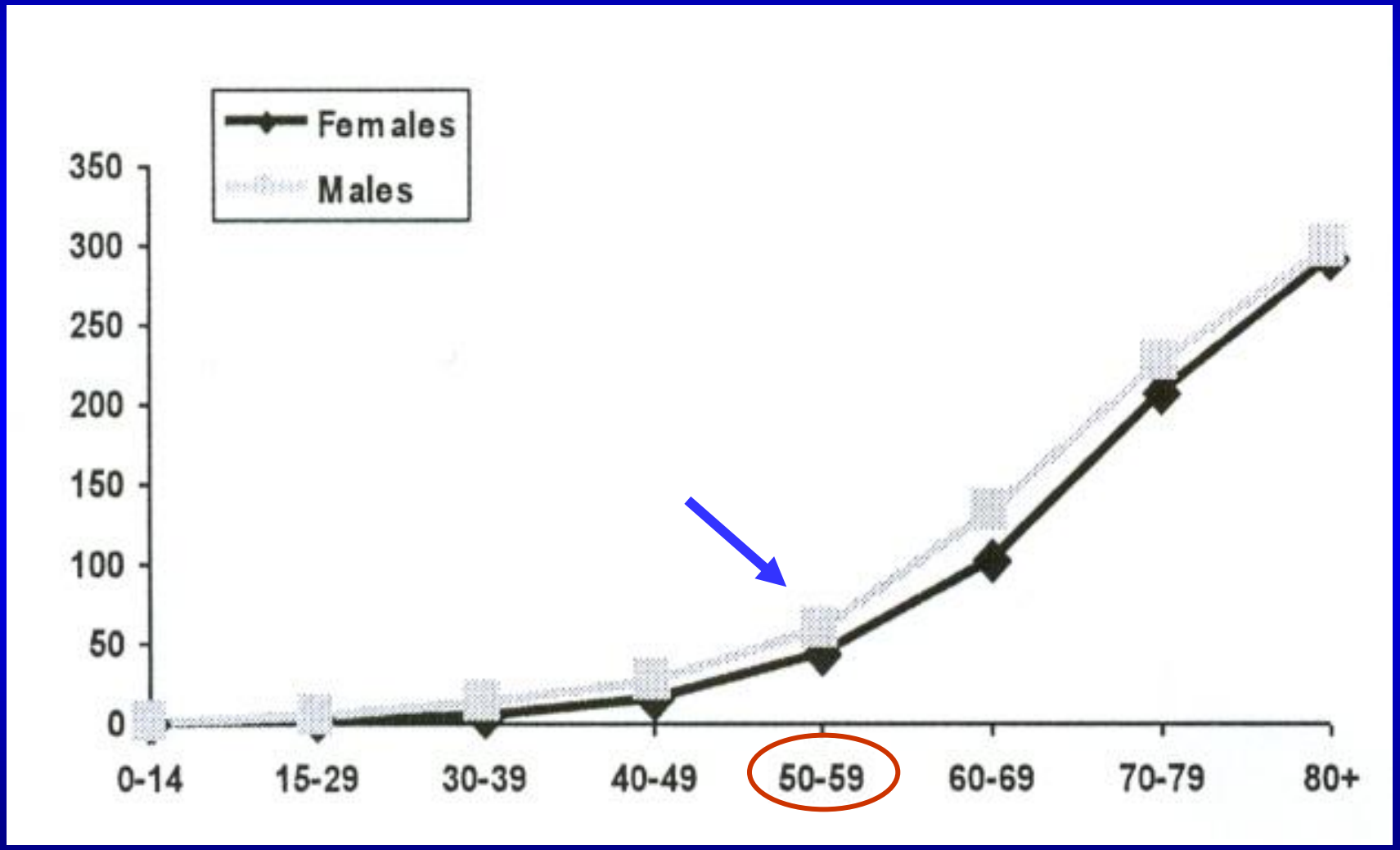

Globocan Database

Colorectalis Carcinoma
Etiológia

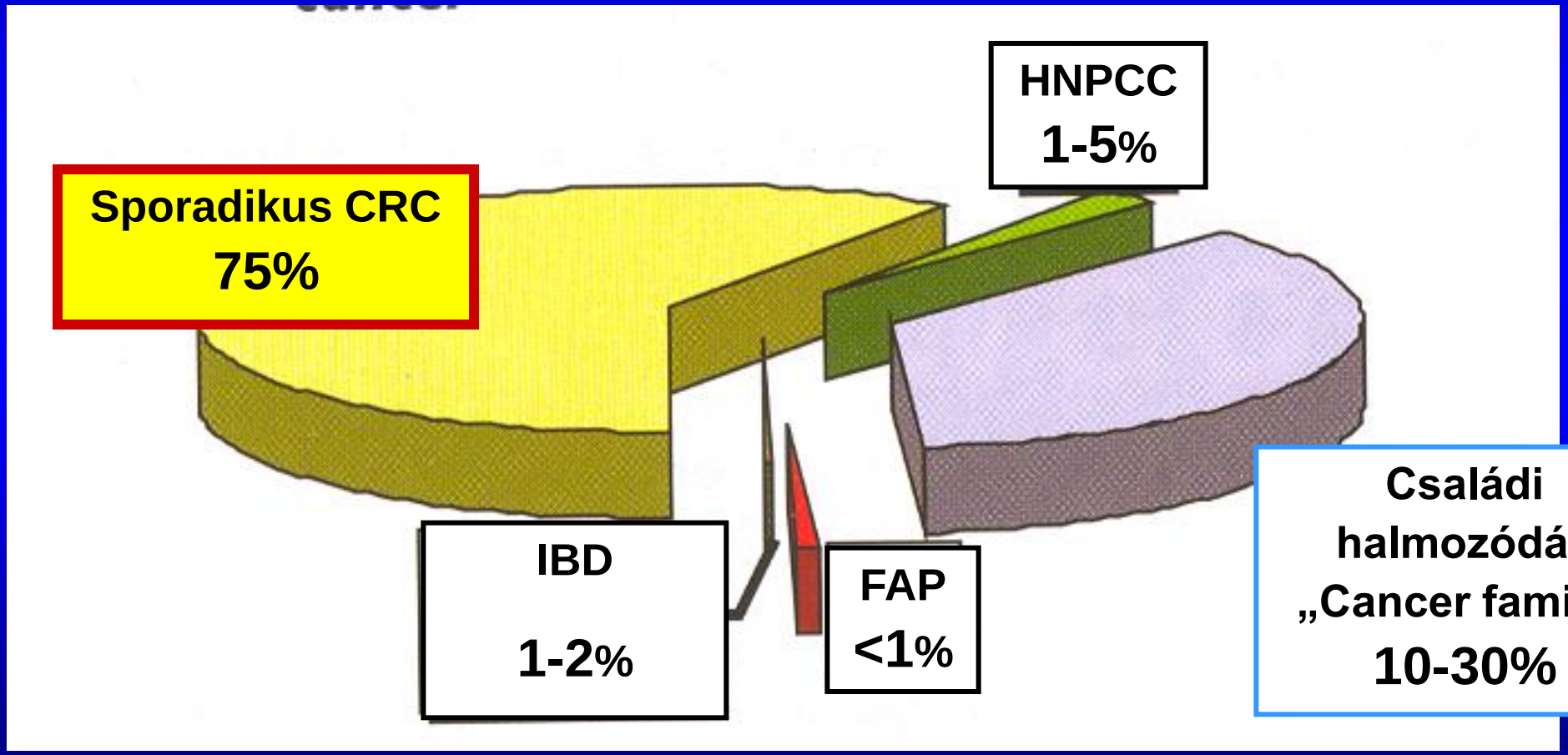

Ép vastagbél – Adenoma - Carcinoma szekvencia

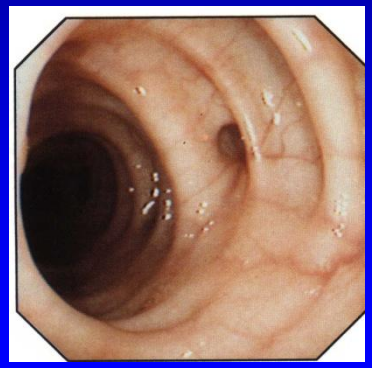

Normál colon

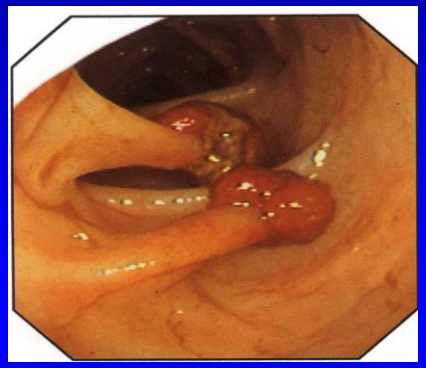

Kis adenoma

Nagy adenoma

Természetes lefolyás (10-15 év)

→ ideális a szűrés szempontjából

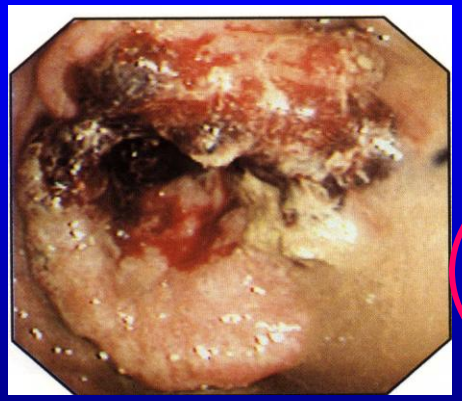

Colorectalis carcinoma

Gyomorrák

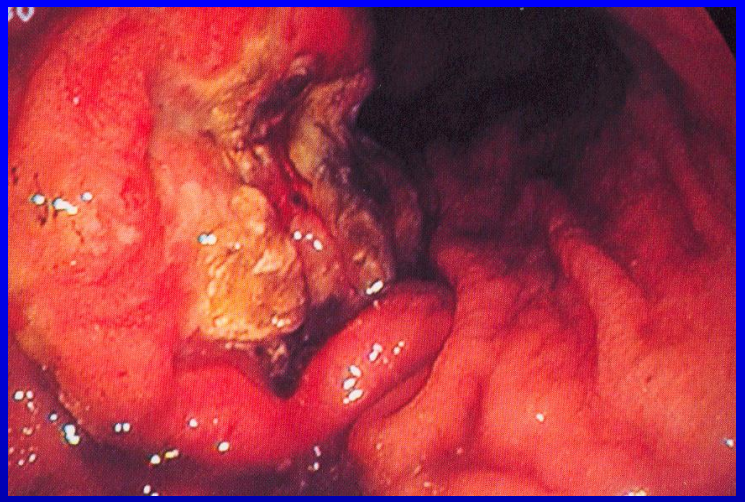

Gyomorrák (GC)
Incidencia

- **GC:** a **negyedik** leggyakoribb daganat:
  - **incidencia**: **934.000** új eset évente

- **Incidencia/mortalitás világszerte csökken:**

  → a **második-harmadik** leggyakoribb daganatos halálok

Jemal et al. CA Cancer J Clin 2007; 57: 43-66.

Életkorhoz igazított GC incidencia

Annual average rate GC / 100.000

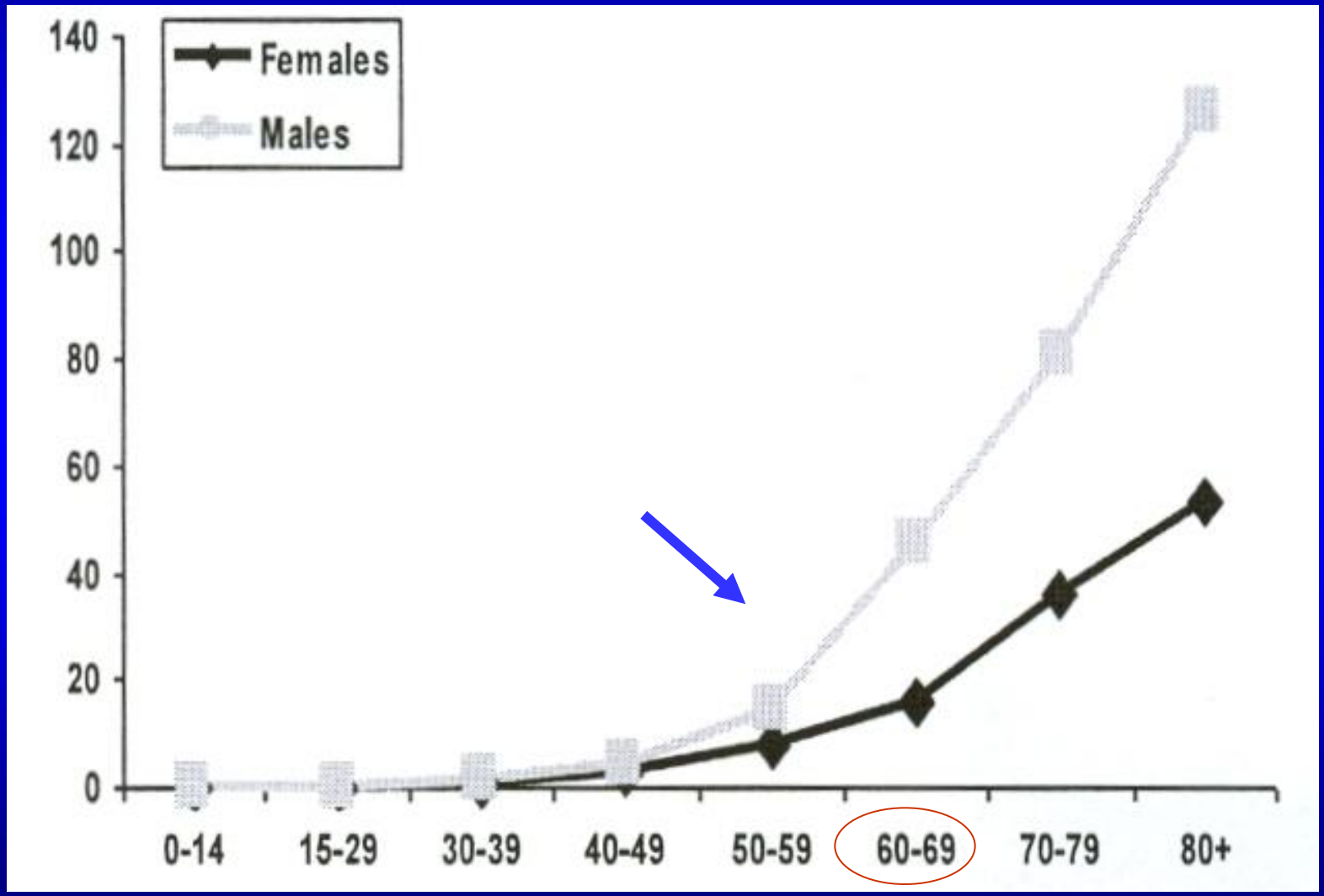

Globocan Database

*Gomorrák i*ncidencia régiónként

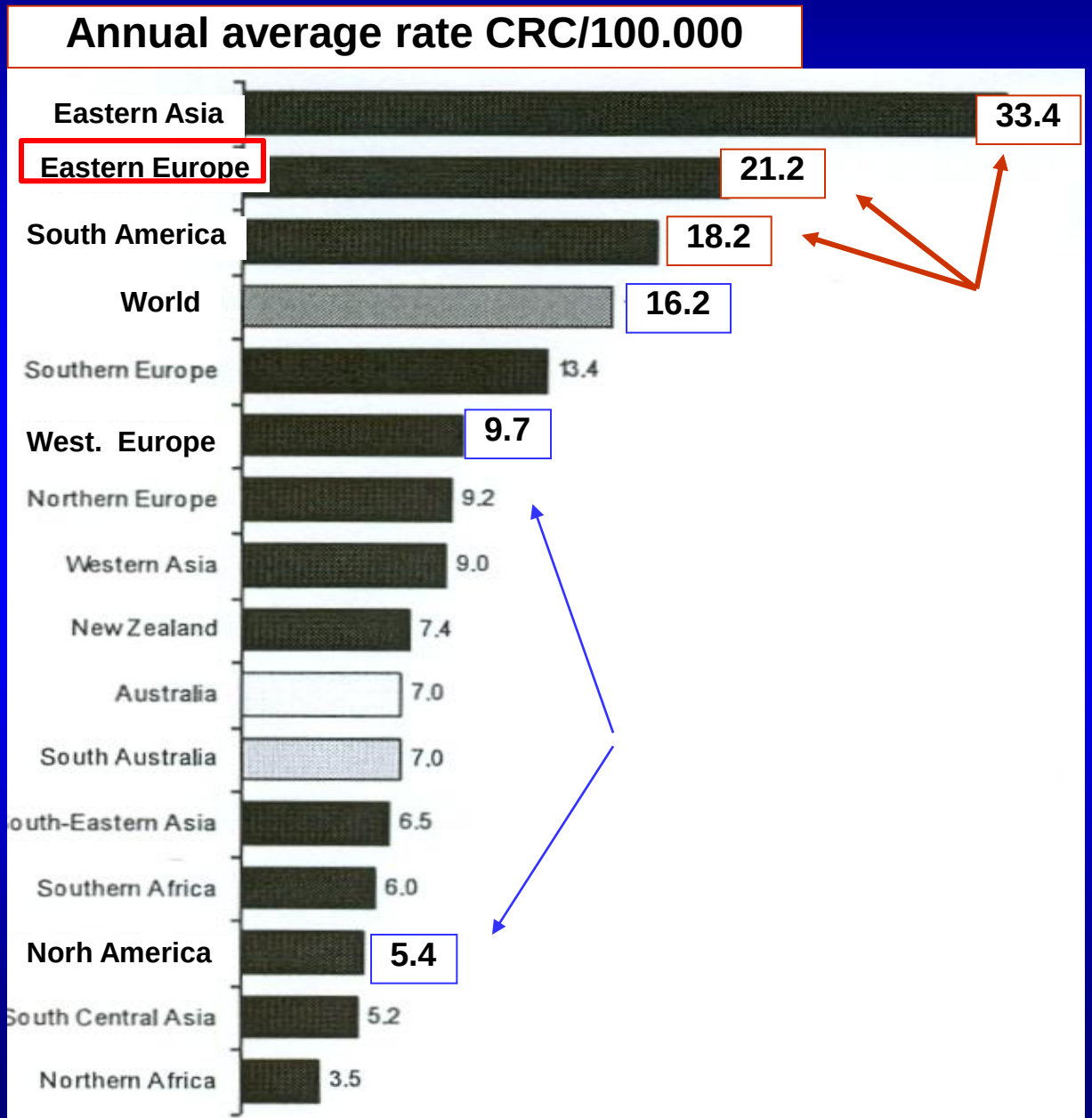

GC Incidencia régiónként

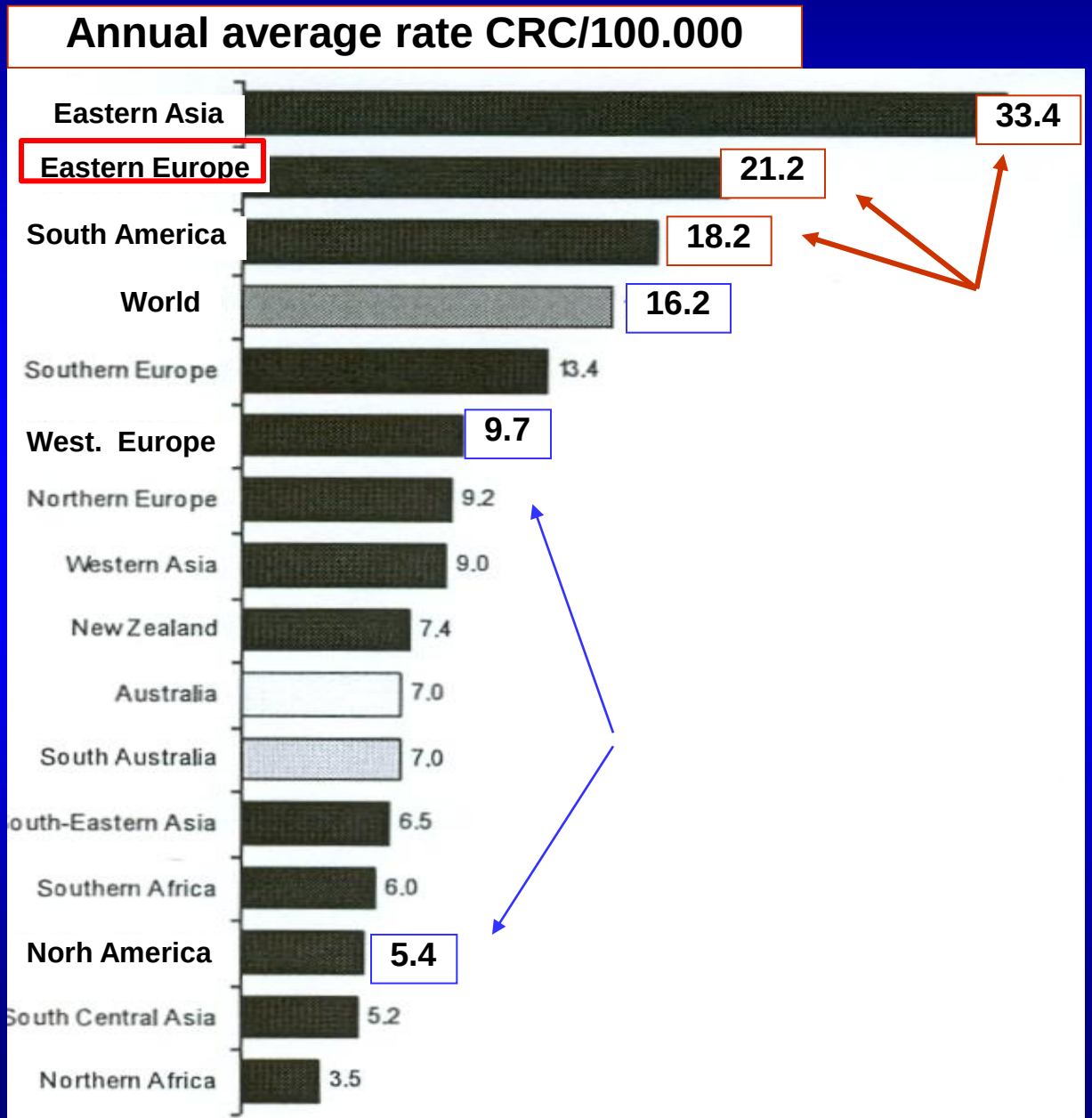

Trendek

- **Incidencia arány**: ↓ **30%**
- **Mortalitás**: ↓ **45%**
- **Túlélés**: ≅ **20%**/5-év

Kockázati tényezők

- **Kevés gyümölcs-zöldség ↓**
- **Sok só fogyasztás ↑**
- **Sózott hús/hal**
- **Elhízás**
- ***H. pylori* fertőzés**

Nyelőcsőrák

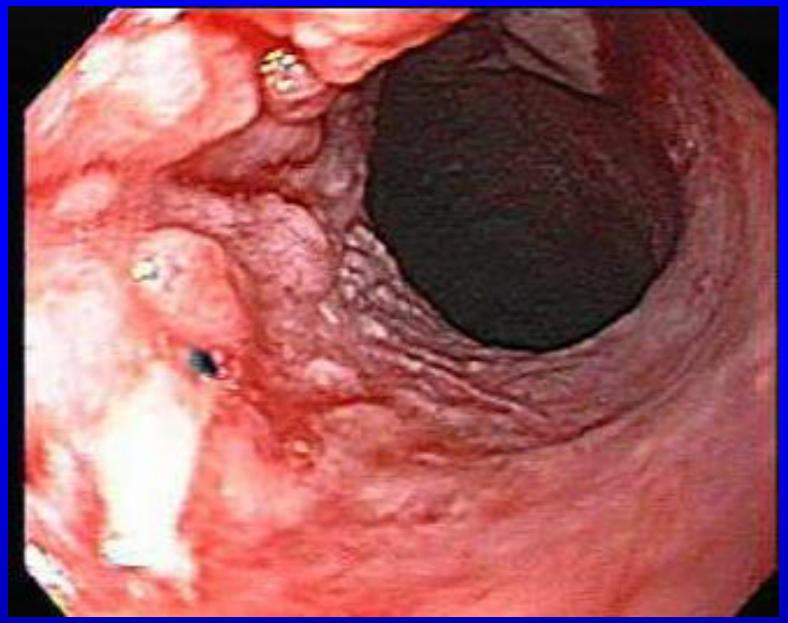

Nyelőcsőrák
Incidencia

- A nyolcadik leggyakoribb daganat:
  - **incidencia**: **462.000** új eset évente

- **Daganatok↑ fejlődő országokban (80%)**

- A legmagasabb incidencia:
  - ***Ázsia***
    - **Kína, Afganisztán, Irán, Észak Törökország, Dél-Oroszország**

Jemal et al. CA Cancer J Clin 2007; 57: 43-66.

Nyelőcsőrák incidenciája

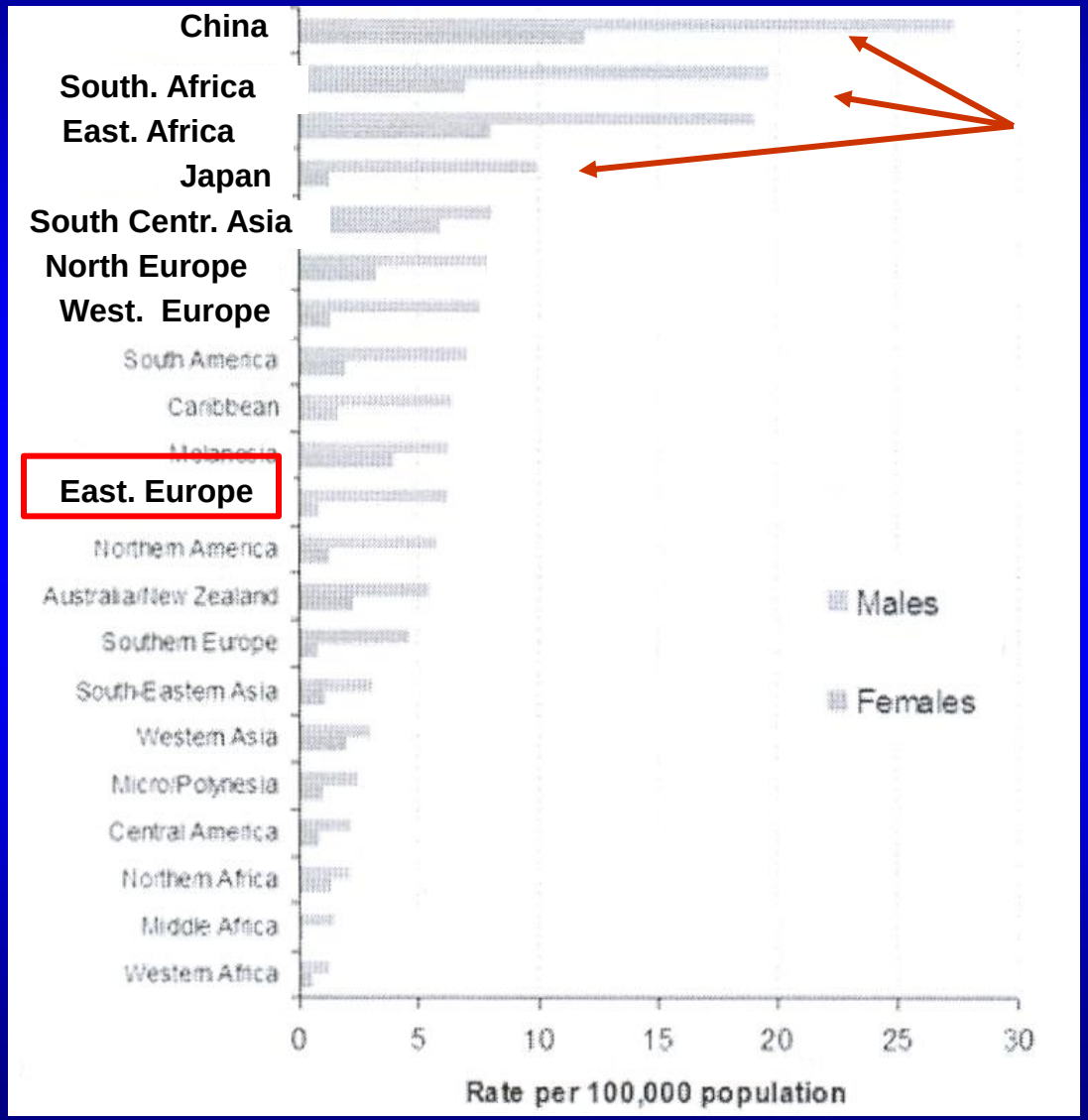

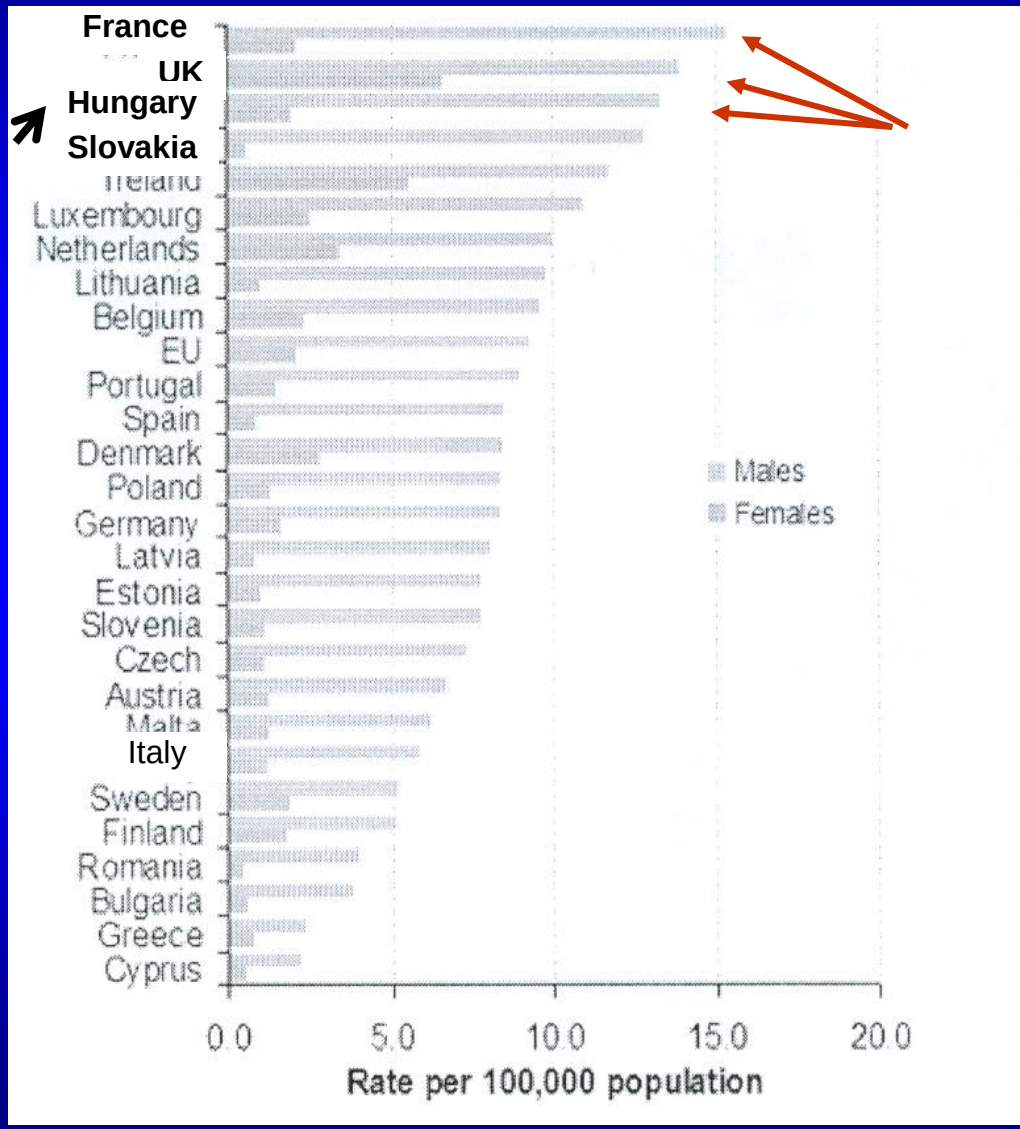

Nyelőcsőrák incidenciája

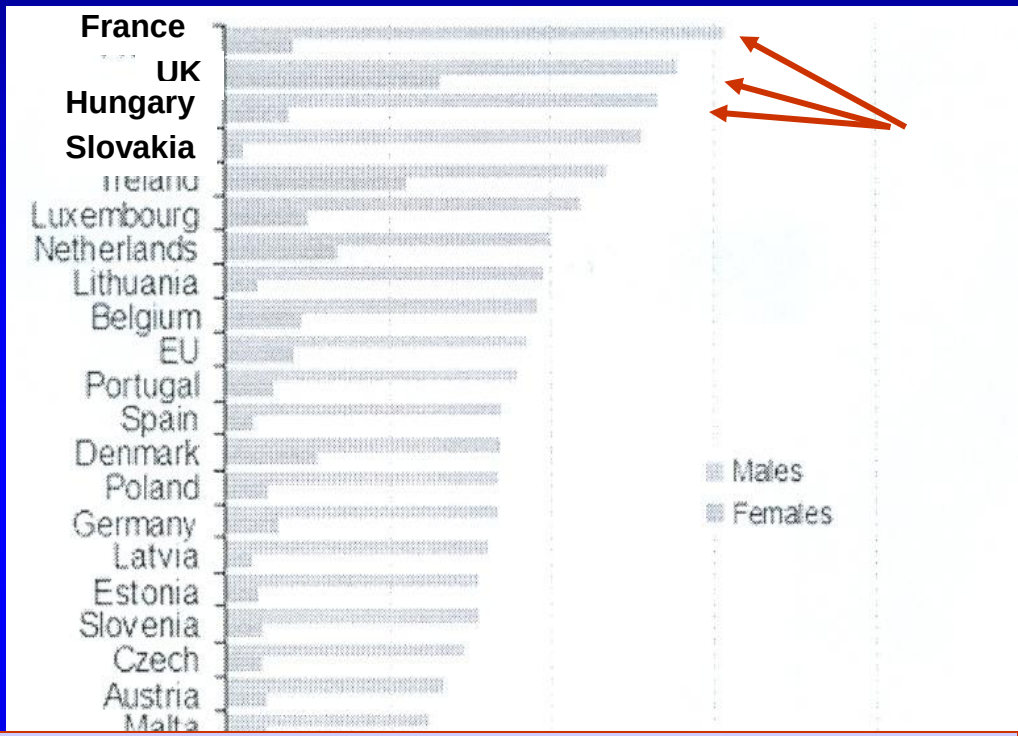

Trendek

- **1970-es évek óta a <u>Laphámrák</u>** aránya **stabil** vagy **csökken** a Nyugati világban
- Az **Adenocarcinoma** aránya drámaian **emelkedik** (**GERD**, **Barrett**!!)

→ Az ***Adenocarcinoma*** lesz a **domináns** szövettani típus

Pancreas rák

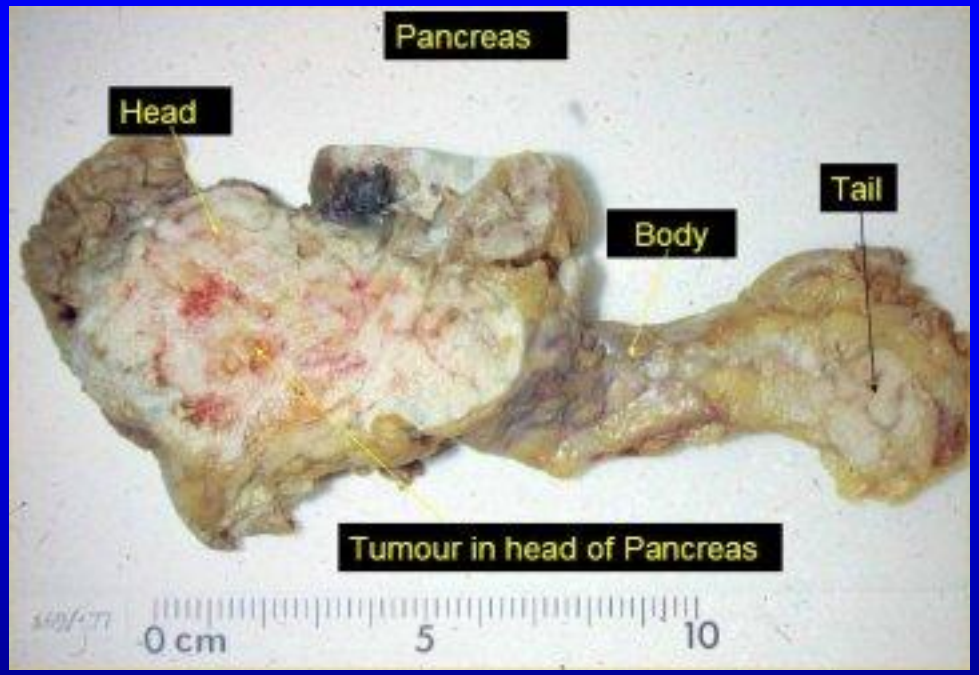

Pancreas rák
Incidencia

- A **hatodik** leggyakoribb daganat:
  - **incidencia**: **232.000** új eset évente

- A **fejlett nyugati országokban** nagyobb a mortalitás

Életkorhoz igazított Incidencia

Annual average rate / 100.000

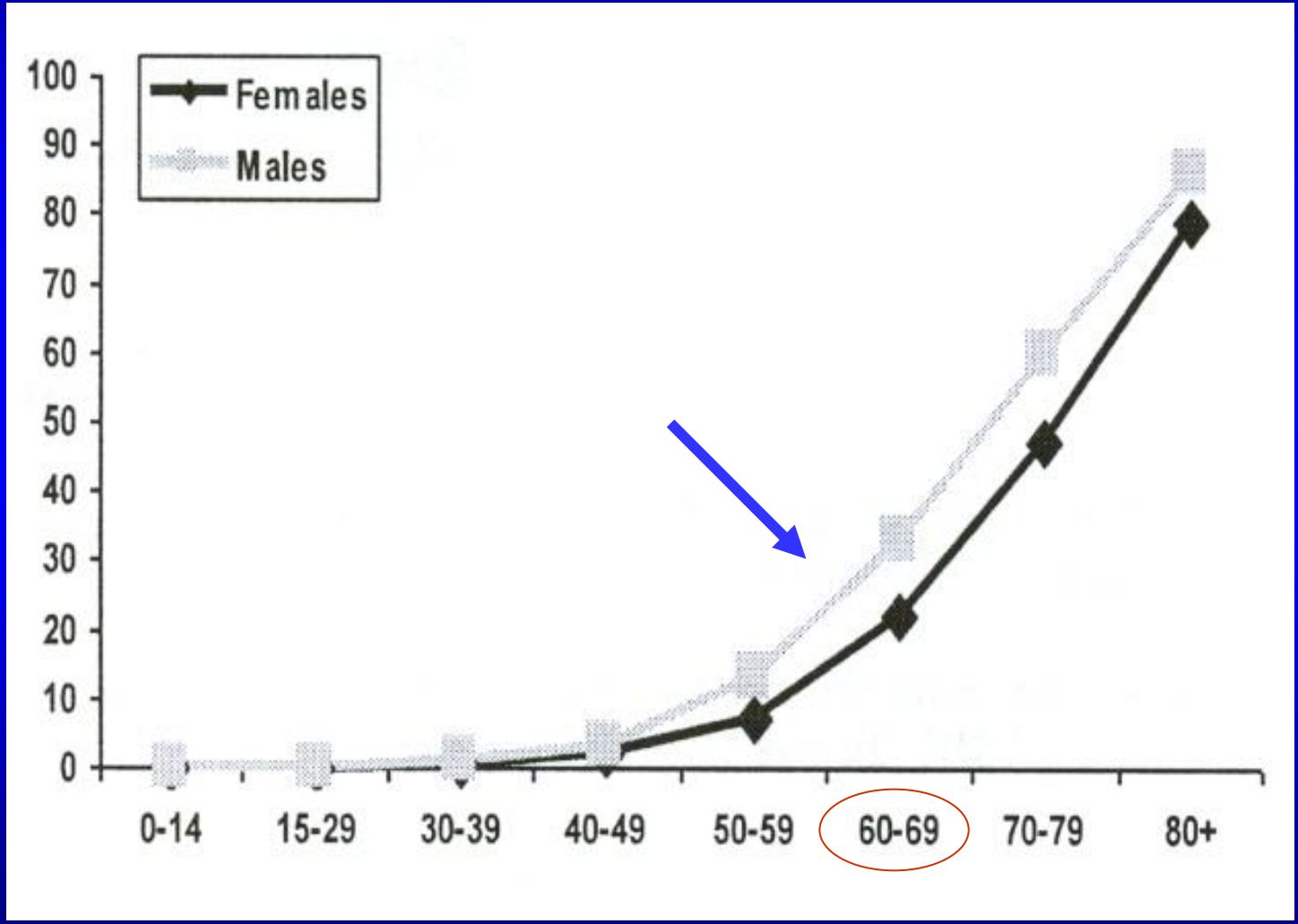

Globocan Database, 2008

Pancreas rák incidenciája

Annual average rate / 100.000

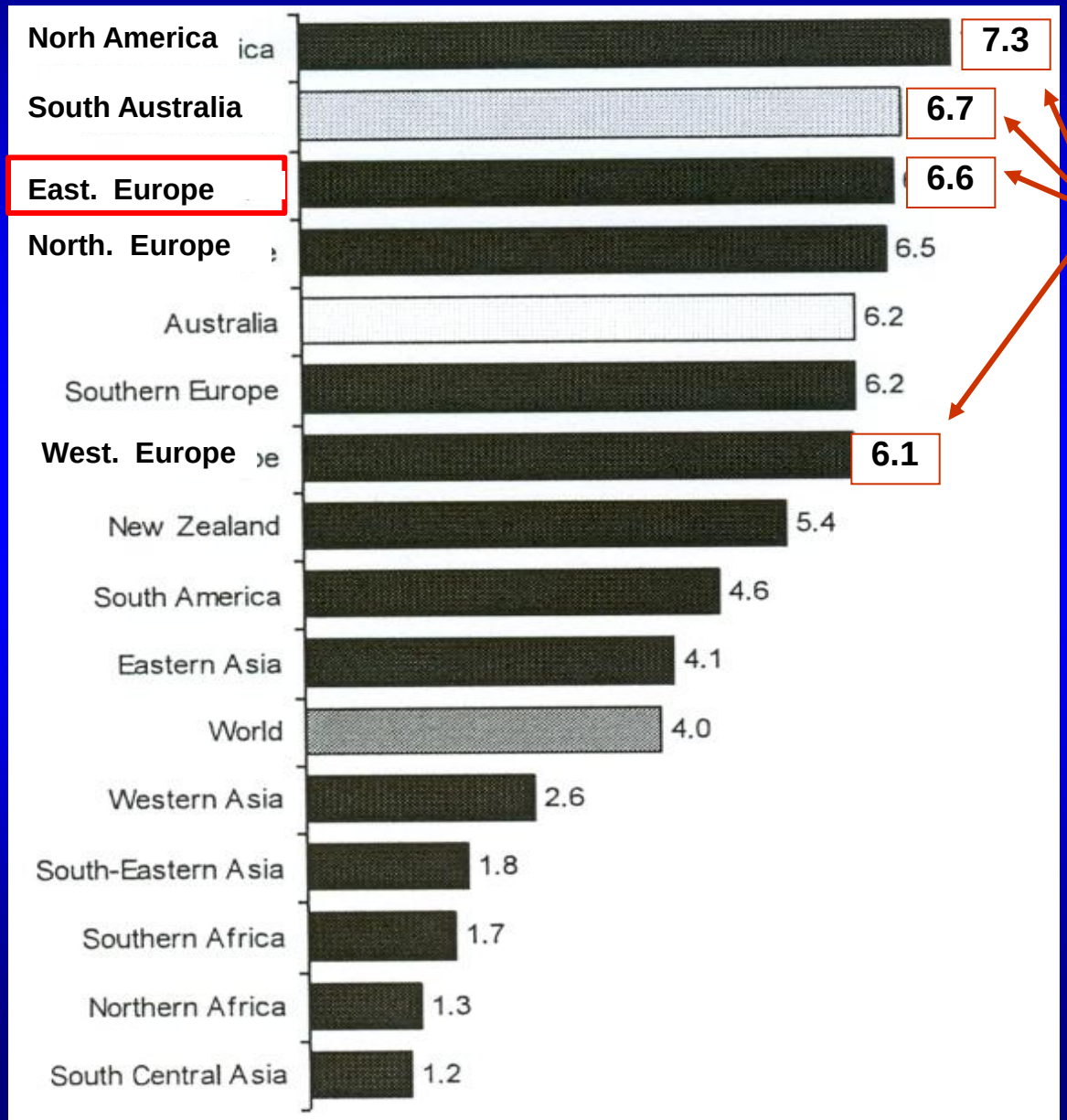

Pancreas rák incidenciája

Annual average rate / 100.000

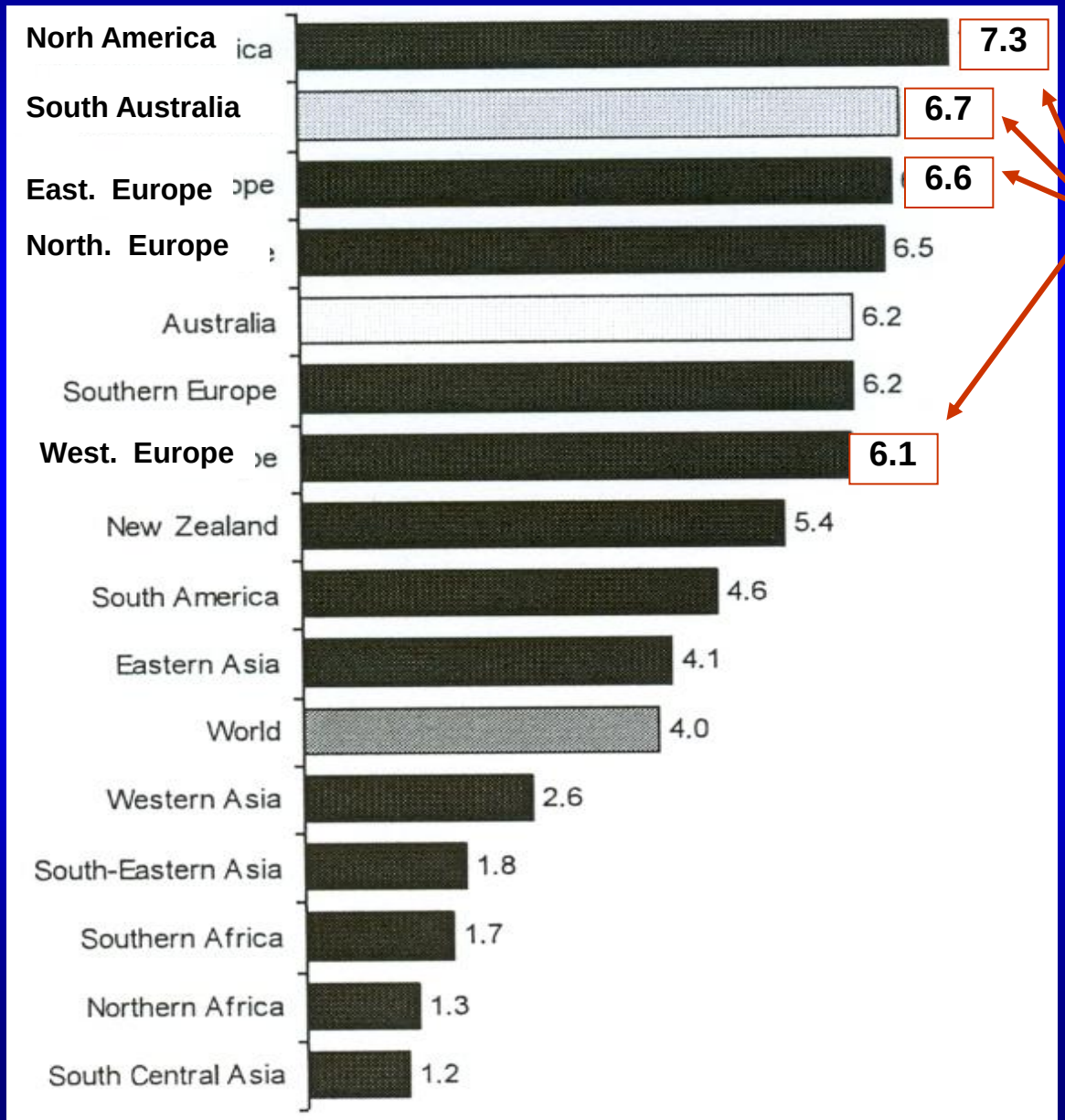

Trendek

- **Nincs változás: incid. /mortalitás**
- A **mortalitási** és **incidencia** adatok **megegyeznek**!
- **Túlélés: 4**% /5-év

Kockázati tényezők:

- **Dohányzás**
- **Diabetes mellitus**
- **Elhízás**
- **Genetika**

Hepatocellularis carcinoma

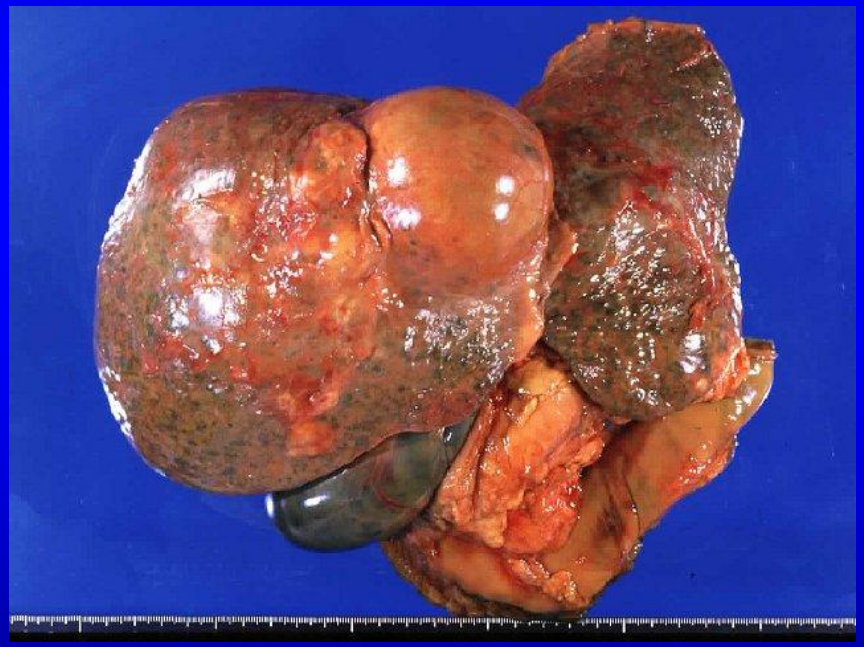

Epidemiologia

*HCC a **hatodik** leggyakoribb daganat*

- **Éves új esetek:** **711.128 / év**
- **Éves mortalitás:** **598.321 / év**

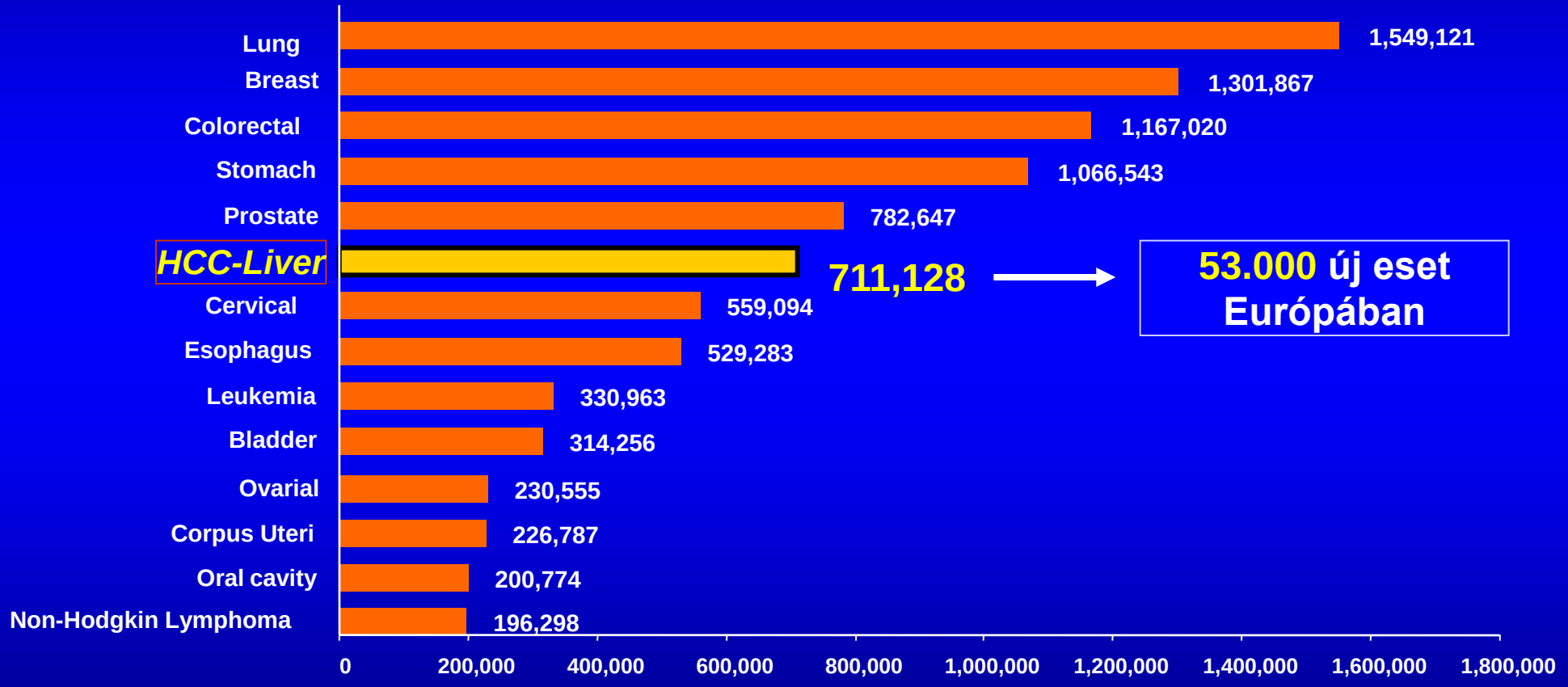

53.000 új eset Európában

Garcia M, et al. American Cancer Society, 2007. www.cancer.org.

HCC Incidencia

Éves átlagos előfordulás/ 100.000

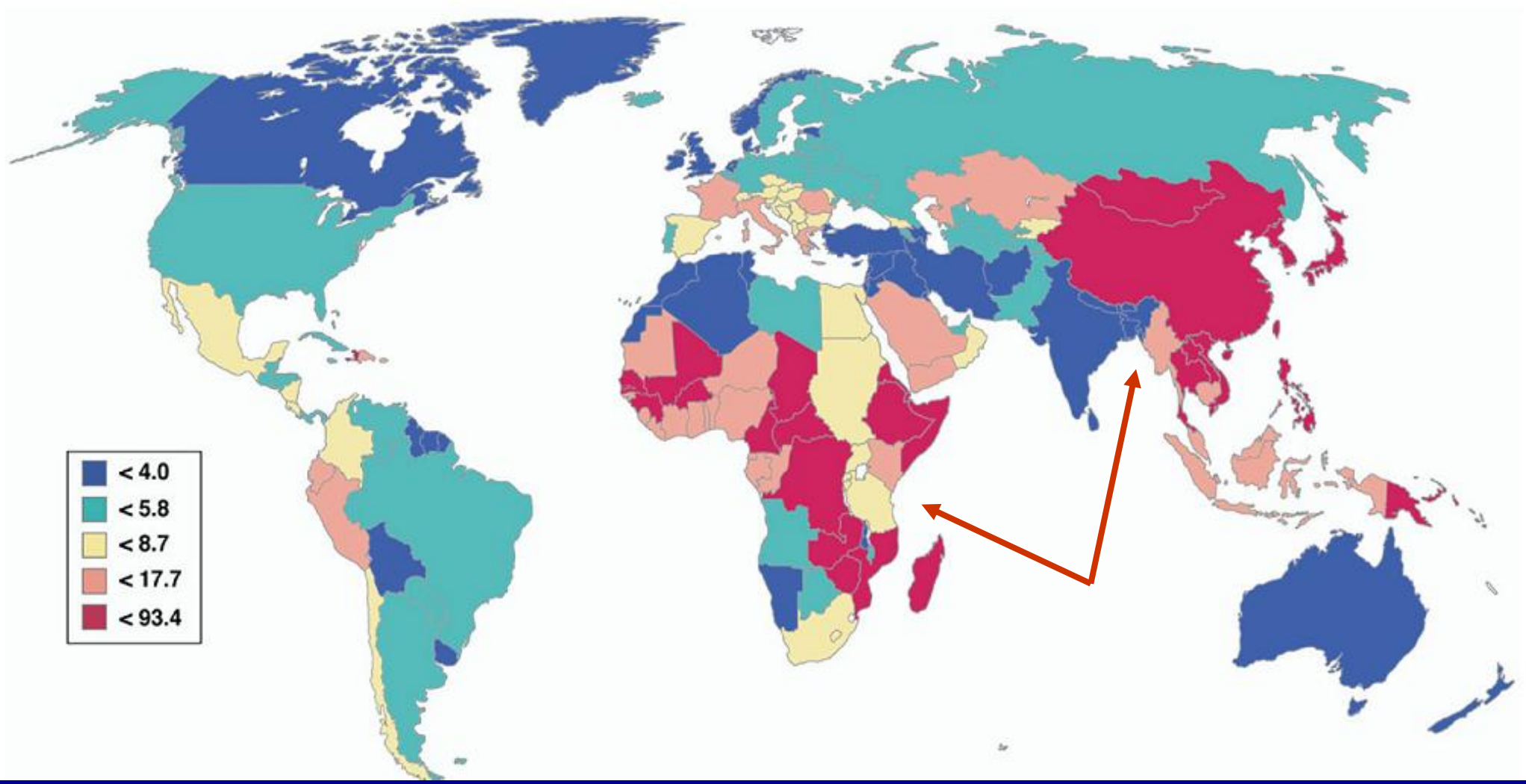

Epidemiology and prevention of hepatocellular carcinoma

Silvia Franceschi [a,*], Syed Ahsan Raza [a,b]

[a] International Agency for Research on Cancer, 150 cours Albert Thomas, 69372 Lyon Cedex 08, France
[b] Department of Surgery, The Aga Khan University, Stadium Road, P.O. Box 3500, Karachi 74800, Pakistan

A HCC legfontosabb okai (HBV, HCV, Nem-vírusos)

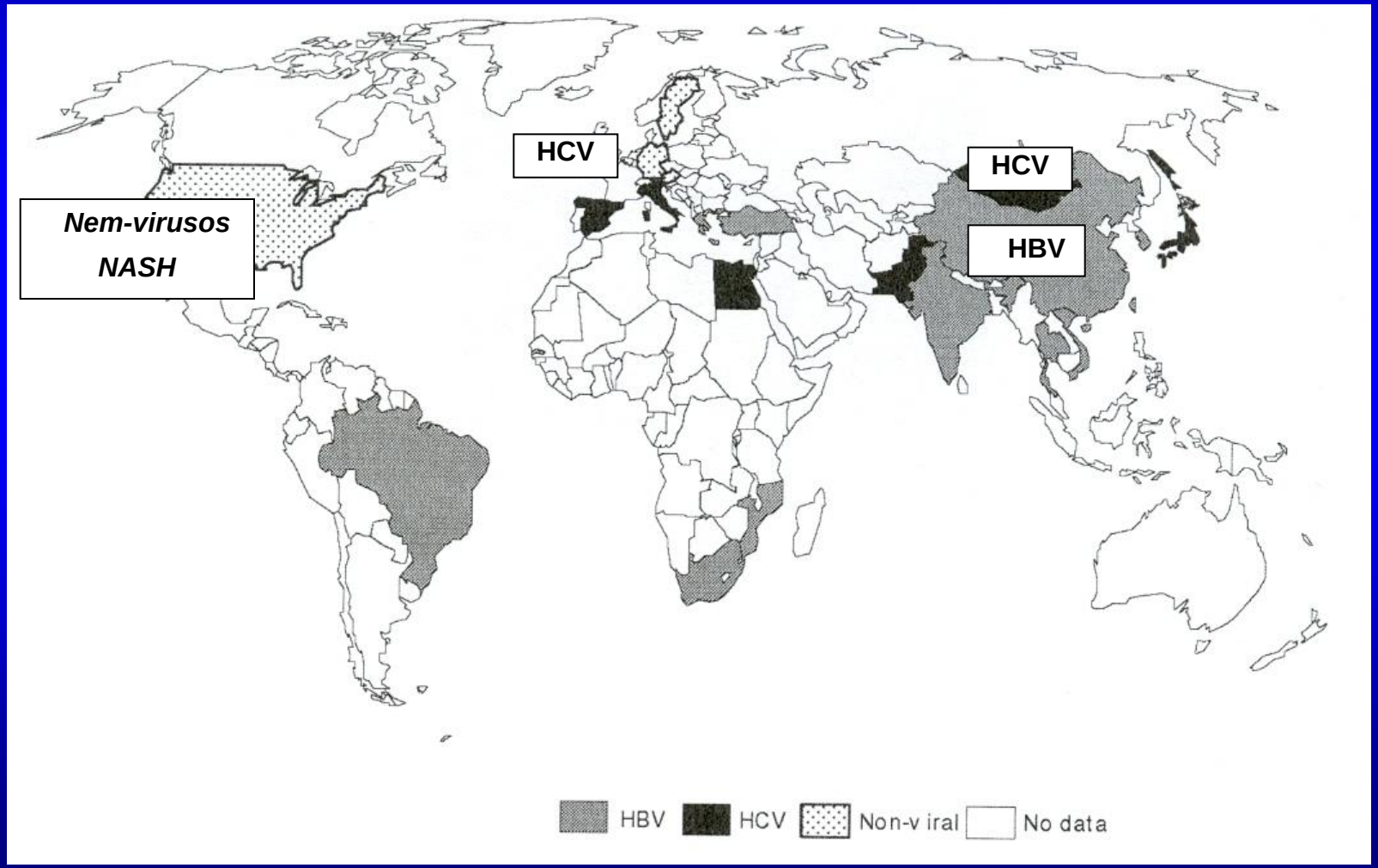

Cancer Lett 2008; Dec. 11.

Összefoglalás

- **Daganatok:** az össz-halálozás 25%-ért felelősek
- **CRC:** második daganatos halálok
- **Gyomorrák:** az incidencia 1/3-ra csökkent
- **Nyelőcsőrák:** az adenocarcinoma incidenciája ↑
- **Pancreas rák:** nem változott az incidencia / mortalitás
  - legrosszabb prognózisú GI daganat (!)
- **HCC:** az incidencia nőtt a fejlett országokban

Általános diagnosztika

„Alarm” tünetek

- ***45-50 év felett*:**

- Székelési habitusváltozás /hasmenés-székrekedés/
- Tartós hasi fájdalom-dyscomfort, véres széklet
- Fogyás
- Étvágytalanság
- Vashiányos anaemia
- Dysphagia
- Icterus

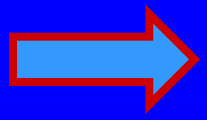

• Sürgős kivizsgálás !

Fizikális vizsgálat hasi fájdalom esetén (II)

Percussio

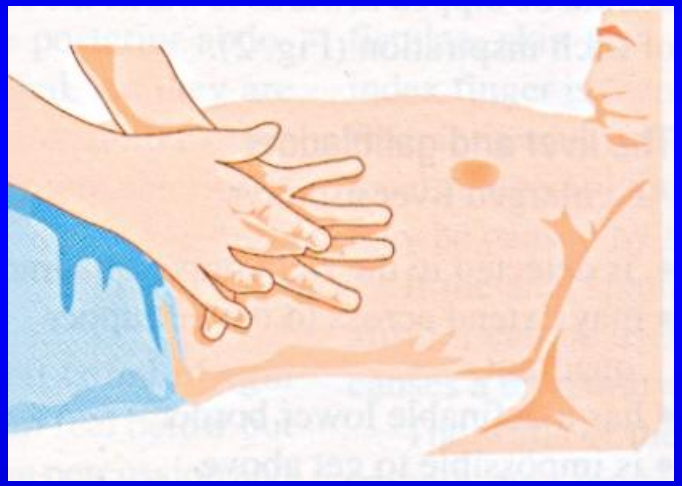

- Gázos belek
- Kitágult colon szakasz
- Ascites (colon tumor lehetősége!)

Fizikális vizsgálat hasi fájdalom esetén (III)

Auscultatio

- ***Fokozott bélhangok***:
  - Fokozott perisztaltika
  - Bél obstructio
  - Hasmenés
  - Vér a belekben (GI vérzés)
- ***Csökkent bélhangok*** *vagy* ***„néma has”***:
  - Paralyticus ileus
  - Perforatio
  - Generalizált peritonitis

Paraneoplásiás tünetek

- **Trousseau's syndroma** (Thrombosis)
- **Haemolyticus anaemia**
- **Dermatomyositis**
- **Acanthosis nigricans**

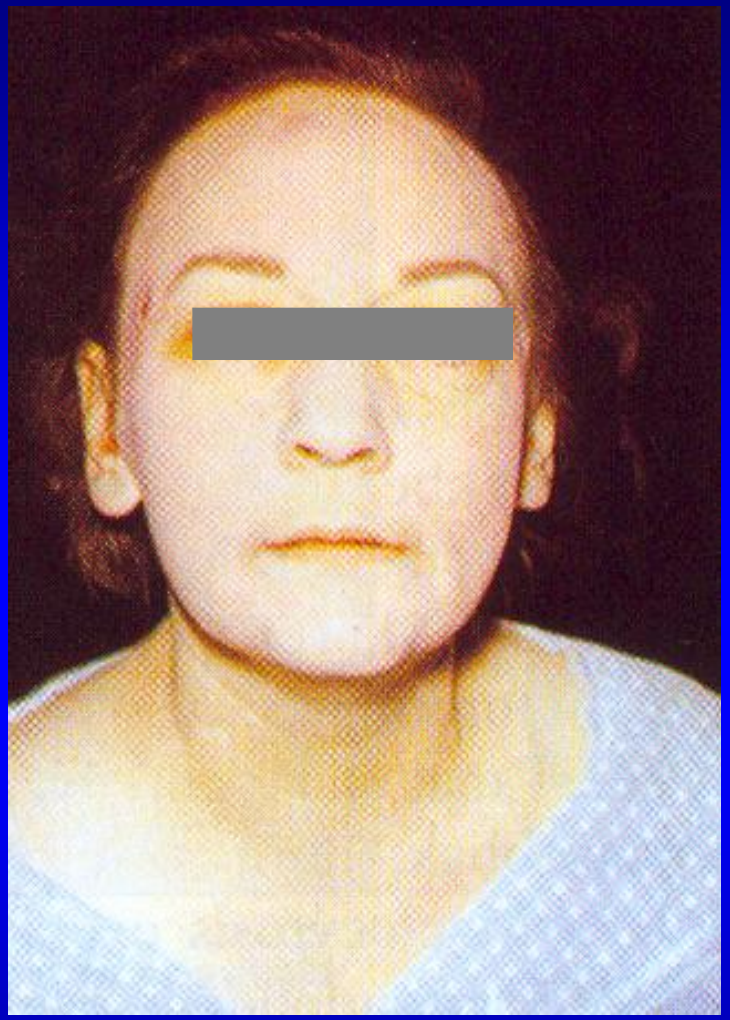

Sápadtság - Anaemia

Migráló spf. thrombophlebitis

Trousseau jel

Dermatomyositis

Acanthosis nigricans

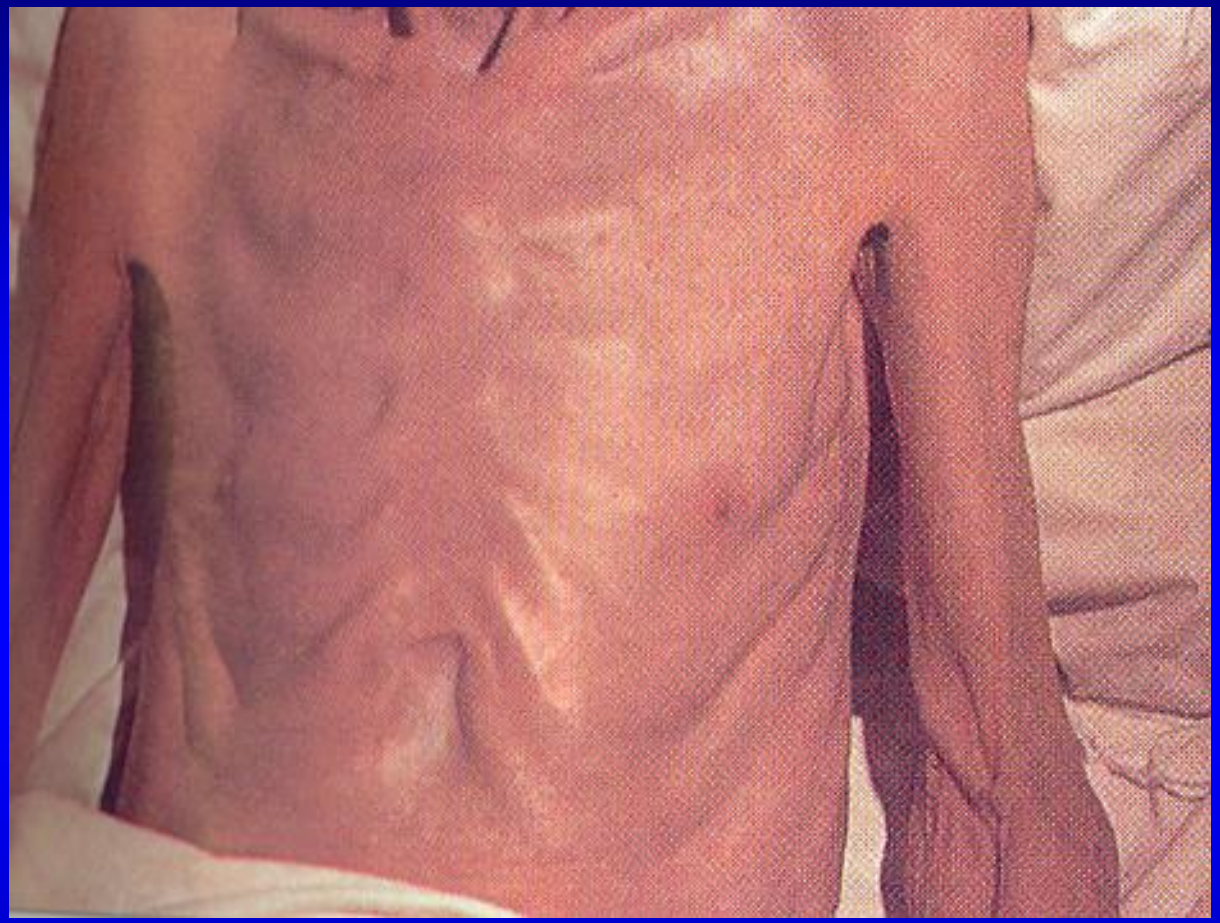

Cachexia

Virchow-mirigy

Gyomorrák

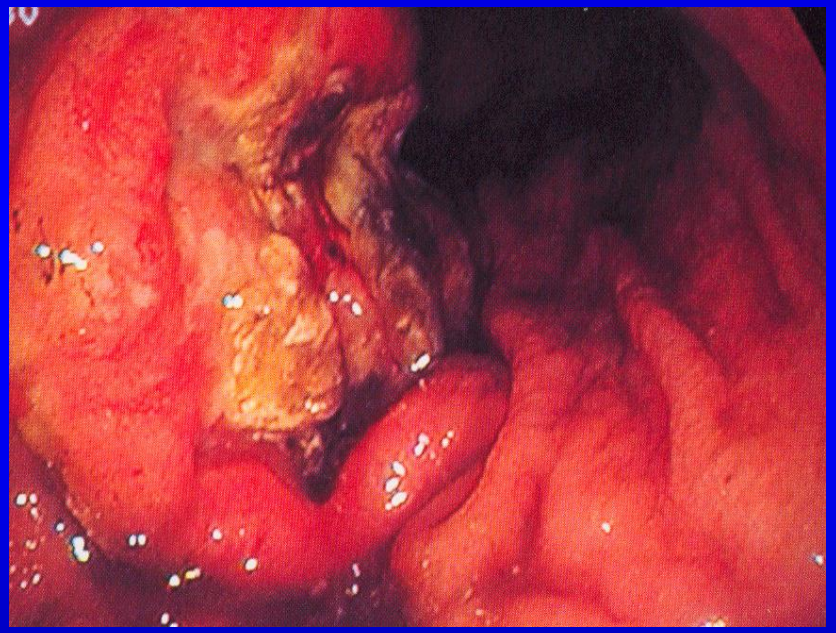

Gastroscopia – Késői gyomorrák

Kifekélyesedett gyomorrák

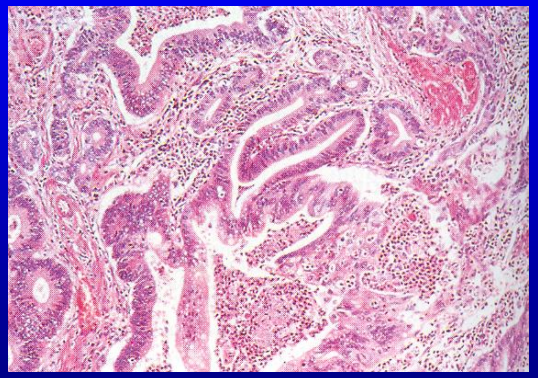

Prognózis: 15-20% / 5 év

Előrehaladott gyomorrák
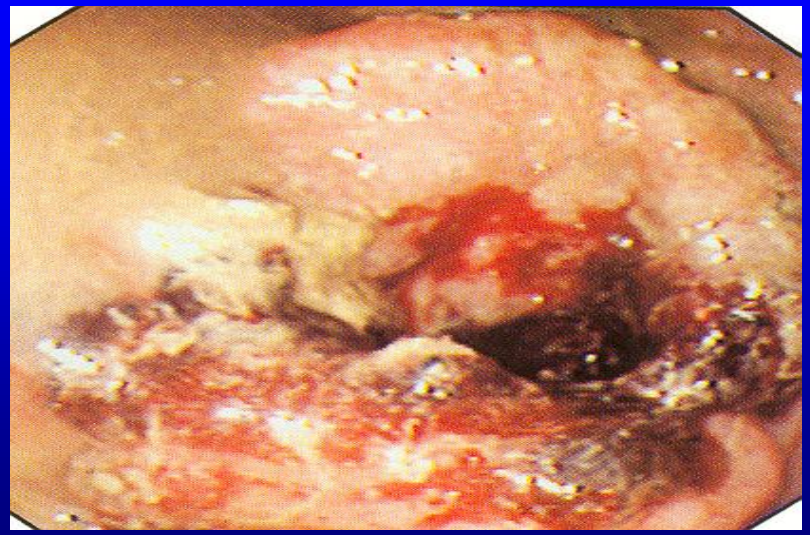
Colonoscopia: diagnosztikus „arany-standard”